

AMERISKA VLADA se zelo zanima za Korejo in pomaga ji v njeni vlogi Rdeči križi. Koreja je razdeljena pol pod sovjetsko in pol pod ameriško cono. V pristanišče Incheon v Koreji dovajajo ameriške ladje živež ter druge potrebščine za Korejce v ameriški coni, za delitev pa skrbi ameriški Rdeči križi, pod nadzorstvom ameriške vojske okupacijske oblasti sevda.

Politica napetost in ekonomska kriza v Evropi narašča

Komunisti v Franciji šli iz koalicije v opozicijo. — De Gaulle nevaren demokraciji. — Vse gospodarstvo Evrope iz reda

Koalijske vlade v Franciji, v kateri je imelo portfelje fudi pet komunistov, je bilo 4. maja konec. Prelom je prišel v vprašanju zamrzovanja delavskih mezd.

Delavstvo nezadovoljno
Vlada, kateri načeljuje Paul Ramadier, je sklenila, da naj meza ostane na sedanji višini in ob enem da se zniža cena potrebnin. Kajti njen argument je, da bi zvišanje meze sedaj ne pomenilo drugega kot če večjo inflacijo in s tem poslabšalo položaj vsega ljudstva. Temu argumentu so se pridružili tudi komunistični ministri in vodstvo njihove stranke.

Toda delavci vztrajajo, da se jim meza mora zvišati, ker je sedanja z ozirom na draginjo in črno borzo veliko prenizka.

Stavka pri Renaultu
V Renaultovih avtnih tovarnah blizu Pariza, ki so sedaj pod državljene, je uposlenih kakih 30.000 delavcev. Zahtevali so višjo mezo, in ker jim ni bilo ugodeno, so zastavkali na svojo roko, proti volji vlade in vodstva svoje organizacije. V vodstvu francoskih unij so večina komunisti. Ko so uvideli, da bodo delavci stavkali neglede na njihove in vladne apele, so svoj prejšnji sklep zavrgli in izjavili, da so za zvišanje meze.

To je pomenilo prelom v vladi in premier Ramadier je zahteval, da poslanci glasujejo o zapuščini vladi. Bila je sprejeta z večino dva proti enemu. Proti so glasovali le komunisti in njihovih pet ministrjev je nato moralo iz vlade.

Pomanjkanje in finančna kriza
Nejevolja francoskega delavstva je razumljiva. Draginja je neznosna v zvezi z vladnim regulacijam. Vlada sicer niža cene, toda če pa blaga po določenih zneskih ne dobiš, moraš ali na črno borzo, ali pa stradati, če nimaš zadosti denarja.

Prosvetna matica

Konferenca v Chicagu v nedeljo 8. junija v Slov. delavskem centru za čikaško, waukegansko, sheboygansko in milwauško okrožje.

Prične se ob 9:30 dopoldne. Vse pridružene organizacije so bile pisмено povabljene za izvolitev zastopnikov. Več podrobnosti na drugem mestu v tej številki.

Francoski kmetje drže svoje pridelke doma, ker jim ni za franke. Češ, kaj bi z denarjem, če pa bo postal vsled večanja inflacije ničvreden!

Vlada bi kajpada rada pomagala, a jo tare finančna kriza. Francoska industrija potrebuje modernizacije, a nima denarja za novo opremo. In kmetje bi lahko pridelali več, pa jih v sedanjih razmerah to ne mika.

Res je dobila vlada lani v Washingtonu \$100.000.000 posojila, a to je za potrebe Francije veliko premalo.

Boj med razredi

Bivši protivichyski vodja general de Gaulle, ki se je vrnil v politiko, trdi, da je sedanjemu položaju Francije kriva nova ustava in pa pomanjkanje avtoritete. On je za tako ustavo, ki bi dala predsedniku republike in vladi napol diktatorsko moč. Parlamentarni sistem po njegovem države ne bo izvelkel iz krize, pač pa jo povečal. Njegovi shodi so, dobro obiskani in njegova organizacija nagloma raste. Pristaši sedanje ustave ga dolže, da bi rad postal diktator in uvedel fašizem v Franciji. Ta strah je upravičen, ako sodimo s stališča, da stoji za de Gaulle (Konec na 5. strani.)

Združenja med AFL in CIO še dolgo ne bo

Dne 3. maja je bila zaključena konferenca predstavnikov AFL in CIO, ki so se sešli dne 1. maja na pogajanja za združenje obeh zvez v skupno organizacijo. To akcijo je vodstvu CIO predlagala eksekutiva AFL. Na konferenci je bilo deset odborov — pet od AFL in pet od CIO. Deputaciji prve je načeljal predsednik Wm. Green in od CIO predsednik Philip Murray. Izmed odborov AFL je bil član deputacije tudi John L. Lewis.

Green je dejal, da AFL predlaga združenje, ker so vsled reakcionarne večine v zveznem kongresu vse unije v nevarnosti pred postavami, ki se sprejemajo proti njim.

Nato je Green v imenu eksekutive AFL predložil svoj načrt za združenje in Murray in imenu CIO svojega. Bila sta si toliko v nesoglasju, da je bil prvi nesprejemljiv za CIO in drugi za AFL. Sicer pa je vsakdo lahko v naprej vedel, da ta konferenca

VREJTE V ITALIJI IN STRAH CERKVE TER BURŽVAZIJE PRED LEVIČARJI

Blizu Palerma v Siciliji so reakcionarni fanatiki napadli iz zasede prvomajsko parado delavcev in kmetov z brzostrelko in jih šest ubili ter veliko ranili. Nekaj izmed ranjencev jih je podleglo pozneje.

V protest proti tej brutalnosti je vodstvo strokovnih organizacij oklicalo žalno enodnevno generalno stavko.

Naravno, da je prišla ta stvar tudi pred parlament. Levičarski in desničarski poslanci so se obkladali z očitki in dolžili drug drugega, da tirajo Italijo v civilno vojno. In ko je eden konservativcev dejal levičarjem, da so zločinci, ki bi spadali v jeto ne pa v parlament, ga je nasotčil socialistični vodja Pietro Nenni. To je povzročilo med poslanci splošen pretep.

V Siciliji, ki velja za monarhistično trdnjavo, je dobila v nedavnih lokalnih volitvah socialistična-komunistična koalicija več glasov kot katerakoli druga posamezna stranka, kar je reakcionarje še bolj razjarilo. In posledica njihovega hujskanja proti levičarjem je bil omenjeni oborožen napad na prvomajsko parado.

Tudi v Trstu so prvega maja padale bombe. Associated Press pravi v svojem poročilu iz Trsta, datirano 1. maja, da je bila prvomajska manifestacija ob enem demonstracija proti anglo-ameriški okupacijski oblasti. Isti vir pravi, da se je udeležilo pet tisoč Italijanov, ki so pljuvali na angleške in ameriške častnike in metali opeko. Razgnala jih je anglo-ameriška vojska policija in tržaška občinska policija s solznicami, z vodnimi brizgalkami in s količki. Petindvajset demonstrantov je bilo ranjenih.

V Italiji je vretje in buržvazija je v strahu za svojo bodočnost. Razkol v italijanski socialistični stranki delavske solidarnosti ni napravil veliko škode, kajti iz stranke, ki ji načeljuje tajnik Pietro Nenni, je izstopilo le malo poslancev. Nenni je za popolno sodelovanje s komunisti, a struja, ki temu nasprotuje, se je oklicala za samostojno stranko.

Ker je Italija v Sredozemskem morju zelo stratežna dežela, je Angliji in Ameriki veliko na tem, da ne pride pod levičarsko vlado. Amerika kaže krščansko-demokratski (katoliški) stranki, ki je najjača v vladi veliko naklonjenost. Ko je bil na obisku njen vodja premier de Gasperi, je bil v Washingtonu prisrčno sprejet in dobil sto milijonov dolarjev posojila. In v kongresu jih je mnogo, ki so proti odobritvi obstoječe mirovne pogodbe z Italijo, češ, da je prestroga in krivična.

Bivši pomožni državni tajnik Berle pravi, da ako se pogodba odobri, bo Italija v nevarnosti pred Titom. Devoliti se ji mora večjo armado. Nekateri Italiji naklonjeni poslanci zahtevajo, da naj se pogodbo preklicje, razbremeniti se naj je vojnih odškodnin in se ji vrne Trst ter drugo ozemlje, ki je bilo pod Italijo.

Vsi ti ljudje govore tako, kot da je bila Italija na zavezniški strani, Jugoslavija in Rusija pa v vojni z nami. Ampak pogodba z Italijo bo v kongresu prej ali slej vseeno odobrena.

Zidovski tabor na otoku Cyprus

Beg Zidov iz Evrope v Palestino je zaviran z angleško mor-

narico, ki ladje, natrane z Zidi, zajema in jih odvaja na otok Cyprus, kamor je poglana angleška oblast že nad petnajst tisoč židovskih beguncev.

Vladna kampanja za znižanje cen brez učinka

Ko je začel predsednik Truman v začetku aprila s svojo kampanjo za znižanje in stabiliziranje cen življenjskih potrebščin, so mu listi pomagali s priobčanjem vesti, kako so se v mnogih krajih trgovci Trumanu skupno odzvali z desetodstotnim znižanjem. In Fordova družba je znižala cene avtom.

V resnici so cene v aprilu narasle. Le nekaterim potrebitim nam so šle nekoliko navzdol, a so še vedno znatno višje kot pa so bile, dokler je bil OPA še v veljavi.

Truman smatra, da edino ako veletrgovci in tovarnarji v cenah popuste, bo mogoče stabilizirati tudi mezde, ker se unije ne bi mogle v svojih zahtevah več izgovarjati na draginje.

Toda pohlepa po čimvečjih profitih ni mogoče kar tako iztrebiti. Ako bi veletrgovci in industrialci mislili na nihanje in stabiliziranje cen, ne bi bili pritikali na kongres, da naj OPA razveljavi. In "real estate lobby" ne bi na vse kriplje delovala za razveljavljenje naredb, ki določa, da se stanarin ne sme zvišati. "Real estate" interesom je v kongresu uspelo to kontrolo zelo razmajati in ne bo dolgo, ko bo stanarina zvišana in ameriško ljudstvo bo moralo plačati stotine milijonov za stanovanja več kot plačuje sedaj.

Delavstvo v mnogih obratih si je izvojevalo od deset do petnajst odstotkov zvišanja meze, toda ta priboljšek bo kmalu uničen s nadaljnimi podražitvami in začele se bodo nove zahteve za večje mezde.

Ljudski prihranki se nizajo, in trgovine imajo večje dohodke kot lani, toda blaga pa prodajo letos povprečno vsak mesec manj kot lani. Virok temu so zvišane cene.

Ob enem mnogi ekonomski trditelji, da pridele morda še v jeseni, a vsekakor drugo leto, v novo ekonomsko krizo, ki pa je ne imenujejo tako ampak "recesija".

Angleška delavska stranka v finančnih težavah

Ceprav je angleška delavska stranka sedaj vladujoča stranka, in bi lahko po ameriškem vzoru republikanske ter demokratske stranke obogatela, je imela lani nad \$62.000 deficit. Ker se k bogatašem sploh ne misli zateči, je zvišala assessment svojih članov, da ji bo to pokrilo primanjkljaj in ji zvišalo dohodke za njeno bodoče delo.

Razporeke v Angliji se množe

L. 1911 je bilo v Angliji samo 562 razporok, v letu 1941 jih je bilo že 6.249, lani nad 40.000 in angleška sodišča cenijo, da jih bo letos nad 50.000.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Ameriški boj proti komunizmu "vseposod" je dobil svoj odmev v Rusiji s poostrenjem propagande proti kapitalizmu in Zed. državam. Članek proti ameriški akciji, ki ga je v Pravdi napisal slovit, ruski pisatelj in komentarec Ilija Ehrenburg, je ostrejši kot katerikoli prejšnji. Američani so po njegovem mnenju "hipokriti" in svoje spolne afere zakrivajo z navdušenjavanjem za moralo.

Josef Stalin je v intervjuju, ki si ga je v Moskvi izposloval bivši minnesotski governor Stassen, med drugim dejal, da kapitalizem in sovjetski ekonomski sistem lahko živita tik drug drugega vzajemno, torej ni vzroka, da si bi stregla po življenju. To bi bilo lahko res če bi ostal položaj po svetu v znamenju status quo. Toda se spreminja. Domena kapitalizma se zožuje. In še precej držav je v "nevarnosti" pred "komunizmom". Kapitalizem bi rad to preprečil in vsled tega nova vnanja politika Zed. držav.

V Rimu je bil pred ameriškim vojnim sodiščem na obravnavi vojak Walter L. Florek iz New Yorka, ker je bil obdolžen, da je v neki gostilni v Beogradu vrgel na tla ali raztrgal jugoslovansko zastavo. Zagovarjal se je, da je to storil ko se je vrnil z iskanjem grobov ameriških letalcev, ki jih je zbil na tla jugoslovansko topništvo. Nekdo v tisti gostilni mu je baje dejal, da ameriška letala nimajo pravico pluti nad jugoslovanskim ozemljem in je bilo prav, da so bili letalci ubiti. Nato se je izvršil incident z zastavo. Sodišče ga je obtožbe žalitve jugoslovanskega emblema oprostilo, kaznovalo pa ga je na \$25 globe vsled "kalitve reda".

Grški generalni štab pravi, da je v sedanji ofenzivi proti gerilcem padlo že deset odstotkov upornikov. V vsi Grčiji jih je padlo od pričetka maja po cennitvah generalnega štaba okrog

700 in nad 500 pa je bilo ujetih. Koliko je padlo v bojih z gerilci vladnih vojakov, tega to poročila ne pove.

Italijanska vlada želi, da se Italijo sprejme v organizacijo Združenih narodov ne da se bi čakalo ratifikacije mirovne pogodbe. Ako se to zgodi, bo Italija prva članica Z. N. izmed onih držav, ki so bile v vojni z zavezniki.

United Press poroča o kraju Veljun v Jugoslaviji, kjer žive sedaj samo ženske. Šest sto moških so v Veljunu leta 1941 pobili Paveličevi hrvaški "ustaši". Pustili so pri življenju le ženske, starce in otroke. Poročevallec omenjene agencije pravi, da je od tedaj Veljun "vas vdov", ki žele, da se jim pošlje moške, "da bodo mogle roditi otroke". Vdove in dekleta v Veljunu seveda niso edine, ki si žele moške družbe. V vsaki državi, ki je bila v vojni, je sedaj veliko več žensk kot moških—samo v Nemčiji baje nad sedem milijonov.

Kongresni odsek, ki preiskuje protiameriške aktivnosti, je sklenil uvesti preiskavo organizacij, katere so obtožene ali pa osumljene fašističnega delovanja. Če bo to storil, ima samo s tem za celo leto zadosti dela.

Slovaški kvizling Tiso je bil končno slovaški vladi le izročen in obsojen v smrt. Obravnava je bila dolga in javna. Ker je bil ta Hitlerjev služabnik in izdajalec svojega naroda duhovnik, ga je slovaška vlada le težko dobila iz zavezniškega in cerkvenega varstva. Vatikan si je končno pomagal s tem, da je Tisu odvzel duhovniško čast, češ, da vsled svojih političnih aktivnosti duhovniške službe itak ni mogel vršiti.

John Bata, ki je razširil svoje tovarne za masno produkcijo obuvale v raznih deželah po svetu, je bil v Pragi obsojen na 15 let zapore, ker je med vojno denitvah generalnega štaba okrog

HENRY WALLACE O SVOBODI TISKA IN O TRUMANOVI NOVI VNAJJI POLITIKI

Henry Wallace je odprto udaril po monopolističnem ameriškem tisku, ker zakriva resnico in zavaja čitatelje. Pravi, da so poročevalci agencij Associated Press pošiljali z njegovih shodov v Evropi poštna poročila, toda v uredništvih so jih zmeštrali, jih opremili s kričavimi, zavajalnimi naslovi in komentirali na način, da bi njega (Wallacea) osmešili in diskreditirali v javnosti. Posledica tega hujskanja proti njemu je bila, da so reakcionarni časniki in nekateri poslanci od državnega departamenta zahtevali, naj mu preklicje potni list ter ga pozove domov. In eden glavarjev Ameriške legije je zahteval, naj se ga obtoži veleizdaje.

Wallace se je odločil za odprt boj proti reakciji obeh strank in proti sedanji vnanji politiki Trumanove administracije.

Na shodu v Clevelandu je dejal, da je poloma mirovne konference velike četvorice v Moskvi kriv Truman s svojo vojno napovedjo "komunizem" vseposod. In ker se sedaj v naši deželi vrši proti "komunizmu" sistematična propaganda in gonja, je naravno, da v Moskvi dvomijo, dali je naša vlada res za mir po svetu, ali pa ima tajen namen napasti Sovjetsko unijo.

Wallace bo nastopil na shodih v mnogih mestih, med njimi tudi v Chicagu. Demokratsko stranko svari, da ako ne postane "liberalna", si bodo morali progresivci ustanoviti svojo politično tribuno. V resnici demokratska stranka ni bila še nikoli liberalna, razer v kolikor je je nekaj časa v to primoral pokojni Roosevelt. Pod Trumanom pa je spet le navadna kapitalistična stranka in na jugu vrh tega še skrajno reakcionarna.

Wallace bi to lahko razumel in šel v boj proti obema in ob enem za program, ki bi bil bolj ljudski kakor pa je bil Rooseveltov new deal. Ustanavljati tako "tretjo" stranko, ki bi bila za sedanji ekonomski sistem, pa ne bi imelo smisla.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi naročniki in oglašjevalci morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1908.

Editor: Frank Zeitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$4.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2361 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

ETBIN KRISTAN - OSEMDESET LET
PLODOVITEGA ŽIVLJENJA

Dne 15. aprila t. l. je Etbin Kristan praznoval na svojem domu v Grand Havenu, Mich., svoj osemdeseti rojstni dan. Svečano pa bo ta dogodek praznovan dne 31. maja na banketu v Clevelandu ob priliki konvencije Slovenskega ameriškega narodnega sveta.

Etbin Kristan je v zgodovini našega naroda človek brez primere. Borec, pisatelj, pesnik, dramatik, teoretik, lingvist, govornik in velik misleč.

In vzlic svoji visoki starosti je vse to še sedaj. Namreč deluje neumorno po svoji začetni poti. Na nedavni seji eksekutive SANSa v Chicagu je o sodobnih problemih in političnih trenjih tu in po svetu govoril tako stvarno in prepričevalno, da ga je bilo užitek poslušati. Tako je na vsaki seji.

Udeležuje se v javnosti že od zgodnje mladosti. Od vsega začetka je borec proti nazadnjstvu in za ljudske pravice. Nobena slovenska stranka se ni mogla ponašati z boljšim, sposobnejšim vodjem kot se je jugoslovanska social-demokratska stranka, ki ji je načeljeval Etbin Kristan.

Med prvo svetovno vojno, ko je urejeval Proletarca, je zasnoval delo za ustanovitev jugoslovanske federativne republike in v ta namen zgradil gibanje, ki je delovalo pod imenom Jugoslovansko republikansko gibanje. Po vojni je imel v skupščini v Beogradu serijo govorov za program JRZ, toda zmagal je Nikola Pašić s svojo večino na podlagi sporazuma s Hrvati in tistimi Slovenci, ki so podpisali sedaj že pozabljeno krfsko deklaracijo.

V Ameriki je Kristan govoril za program JRZ na nešteti shodih in se boril z nasprotniki, ki jih je imel mnogo tudi med Hrvati vseh straj in posebno socialistična — pozneje komunistična, mu je skušala delati vse mogoče ovire. Napaden je bil v njenih, "kraljevaških" in v "avstrijakantskih" listih bolj kot še kdorkoli v jugoslovanski javnosti v tej deželi.

In bil je napaden po zmagi kraljevašev v Jugoslaviji v tujkajšnjem tisku še leta potem. In dasi je bilo JRZ pošteno upravljana organizacija, je tujkajšnji reakcionarni tisk venomer vpil o "ukradenem" milijonskem fondu, vzlic temu, da so bili dohodki in izdatki JRZ objavljeni raznih listih in četudi so vedeli, da posluje JRZ pod vestnim nadzorstvom.

Po Kristanu so lopali v listih z leve in desne, toda on na osebne napade ni odgovarjal, pač pa se boril za svoje ideje neustrašeno in s toliko energijo, da so se mu čudili tudi nasprotniki.

V času minule vojne je bil Etbin Kristan med prvimi za ustanovitev gibanja v pomoč slovenskemu narodu, ki si ga je podjarmila Hitlerjeva in Mussolinijeva sila. Resolucije, sprejete na prvem slovenskem kongresu v Clevelandu so večinoma njegovo delo. In izvoljen je bil za predsednika SANSa, pisal zanj, hodil na shode, na konferenice in obiskoval razne avtoritete v Washingtonu in New Yorku, da jih z drugimi predstavniki SANSa in ZOJSA pridobi za razumevanje pravičnih zahtev slovenskega, hrvaškega ter srbskega naroda, ki so trpeli v podjarmljenju.

V največje zadoščenje je danes Etbinu Kristanu lahko to, da se je program JRZ končno le uresničil. Človeku je prijetno, ko v svojih poznih letih gleda nazaj in vidi, da njegovo dolgotrajno, naporno delo ni bilo zaman.

Zed. države "varujejo demokracijo"
v deželah, kjer je sploh ni

Gornje je naslov poročila, ki ga je poslal dnevnikoma New York Herald in Chicago Sun iz Kaira v Egiptu znani časnikar Steward Oslop. V njemu razlaga politične razmere v Egiptu, Grčiji, Turčiji ter Iranu in ugotavlja, da nobena teh dežel nima demokracije v našem pomenu besede. Zato je na račun nove "Trumanove doktrine" med borci za demokracijo v Sredozemlju veliko sarkastičnega norčevanja.

Ako bi hoteli naši vladni krogi govoriti po pravici, bi morali priznati, da smo si te dežele vzeli pod zaščito zato, da jih ohranimo pod anglo-ameriško sfero vpliva, in le zato smo se odločili, da jih ubranimo pred sovjetsko ekspanzijo, oziroma da prepričimo v njih ustanovitev levčarskih režimov.

Le to je vzrok, čemu se je vlada odločila financirati sedanjo grško vlado, jo ojačiti gospodarsko in vojaško, oborožiti njeno armado in ji pomagati poraziti upornike. Na enak način se je odločila pomagati turški vladi in opozoriti Rusijo, da Dardanele ne pridejo pod sovjetsko kontrolo.

Nedavno se je vrnil iz Grčije poročevalec radio družbe Columbia Broadcasting System in dejal v svojem radio govoru iz Rima, da sedanji grški režim vlada s terorjem in da je ves vladni aparat do skrajnosti korumpiran. Izvajal je, da če naša vlada svojih dajatev Grčiji ne bo nadzirala, in ako se ne bo potrudila za uvarjanje poštenosti med grško uradništvo, bodo vsi naši milijoni dani Grčiji, zalegli toliko kot če jih bi vrgli v vodo.

Vprašanje je, ako se tako koruptno vlado na svetu sploh more poboljšati. Po našem mnenju nikdar. Saj se je naša vlada trudila za uvedbo poštenja v Čiang Kaišekov režim na Kitajskem, pa je prav tako korumpiran kakor j. bil. Vzlic temu ga v naprej zalagamo z municijo, z blagom in denarjem — seveda ne zato, da

AKO BI VI NILI v taki neugodi, kaj bi storili? Ameriški Rdeči križ vas pouči, kako v ponesrečbah lahko naglo pomagata.

OTROCI-MUČENIKI

(Konec)

Odvijmo film, da nam steče pred očmi, pustimo, da slike same spregovore, poslušajmo, kako nam v skopih besedah brez olepšavanja in brez pretvarjanja pripovedujejo zgodbe svojih življenj in bolečin.

Safar Vinko, rojen 28. avgusta 1929 v Starem trgu ob Kolpi. Oče, ki je bil delavec, mu je umrl leta 1931, mati pa kmalu za njim. Malega Vinkota je vzela k sebi stara mati, dokler ni dovršil ljudske šole. Potem je šel na kmeto služiti. Komaj 14 l. star je odšel februarja 1942 k partizanom. Dne 6. septembra 1943 je bil težko ranjen. Zgubil je desno roko od zapestja in levo oko. Zlomljeni sta mu bili obe nogi. Ostal je invalid za vse življenje.

Kustel Miroslav, rojen 8. oktobra 1930 v Zemunu. Oče mu je po rodu Slovenec in je bil aktiven jugoslovanski letalski oficir, mati je bila Srbkinja. Ob napadu Nemčije na Jugoslavijo leta 1941 je oče padel v zračni borbi. Miroslav je takrat hodil v prvi razred gimnazije. Ker mu je mati težko zbolela, je študij prekinil in šel na delo v mehanično delavnico, da je mogel preživljati sebe in mater. Tako je delal do leta 1943, ko je pobegnil 15 let star k partizanom, kjer je bil borec in kurir v raznih krajih Bosne in Črne gore. Leta 1944 je sodeloval pri napadu na Beograd, kjer ga je mino težko ranila, da je moral dolgo časa ležati v bolnišnici. Leta 1945 je bil demobiliziran, odšel je domov, vstopil v gimnazijo, dopolne posejal gimnazijo, popoldne je hodil na delo. Toda prišlo so se kazati posledice pretezanega trpljenja in nosece.

Zbolel je na živcih in moral je pustiti študij in delo. Decembra 1944 je prišel v Predvor na okrevanje. Ko bo zdrav, bo študij nadaljeval in postal letalec. Zdravstveno stanje se mu naglo boljša. Je zelo inteligenten in živahno zrel. Neverjetno je potrpečljiv. Nedavno si je pri sankanju zlomil nogo tako neudno, da mu je kost pogledala iz kože. Smrtno bledega so porabali tovariši in ga odnesli v ambulanto. Ko mu je zdravnik uravnaval nogo, mu je zdel mrzel pot po čelu, toda fant ni dal niti najmanjšega glasu od sebe. Vidi se, da je bil vzgojen v trdi šoli partizanskega življenja. Za svoje leta se zdi preveč resen.

Miklič Anka, rojena 14. januarja 1931 v Starem kotu pri Kočevju. Oče, ki je bil delavec, je odšel v Ameriko, ko je Anka bila stara šest mesecev. Anka je živeča z materjo in sestro na posestvu stare matere, ki je podpirala partizane. Radi izdajstva so prišli četniki in mater ubili pred hišo. Nato so Italijani vso družino odpeljali v internacijo. Vrnili so se po 15 mesecih in doma našli požgano hišo. Nekaj časa je živeča pri dobrih ljudeh, ker pa ji je zdravje vedno bolj pešalo zaradi posledic internacije, je bila 17. januarja 1947 sprejeta v okrevališče. Anka se zelo pridno uči. Radi bi študirala in postala zdravnica. V internaciji si je nakopala izredno hud revmatizem.

Avsec Vanda, rojena 1937 v Starem trgu pri Ložu. Oče je bil delavec. Ker je sodeloval v narodno osvobodilnem gibanju, je bil preganjan. Cela družina s tremi otroci vred je pobegnila v gozd k partizanom. V gozdu se je rodil še eden otrok, ki pa je kasneje umrl. Po treh mesecih so jih ujeli Nemci, ki so očeta na mestu ustrelili, ostale pa so zaprli in jih po sedmih mesecih izpustili. Ker je bil dom med tem časom požgan, je mati šla služiti, otroke pa so vzeli sorodniki. Vanda je med svojim partizanskim življenjem in v zaporu prebolela angino, davico, oslovski kašelj, tako da so jo morali radi popolne oslabelosti poslati v okrevališče.

Šijanec Janez, rojen leta 1938 na Ježici. Oče je bil ustrejen kot talec. Malo pred osvoboditvijo so prišli Nemci in ubili mater pred domačo hišo. Po srečnem naključju so otroci ušli iz hiše, pribegli do Save, našli tam čoln, se prepeljali preko reke in pribegli v Mengeš k teti. Radi posledice podhranjenosti za časa okupacije je Janez zbolel na jetiki. Januarja 1947 je bil sprejet v okrevališče. Ker so Nemci domačo hišo zažgali, nima otroci niti doma niti staršev.

Schonher Josef, rojen 6. 8. 1935 v Velikem Gaju v Banatu. Oče je bil 'folksdojčer', jugoslovanski državljani, ki je za časa okupacije stopil v nemško vojsko. Sedaj se nahaja v vojnem ujetništvu v Rumuniji. Mati je umrla 1946. Ostali so trije otroci sami. Ljudska oblast se je v tem, kakor v vseh drugih slučajih ne glede na to, da so bili njihovi starji sovrzniki, za otroke zavzela prav tako, kakor da bi bili to otroci padlih domačih borcev. Josef, ki je slabokrven, je prišel februarja 1947 v okrevališče.

Schellinger Peter, Tomas in Andreas so trojčki, rojeni leta 1929 v Palanki. Oče jim je bil jugoslovanski državljani nemške narodnosti in je bil že v predaprilski Jugoslaviji član nemškega Kulturbunda in kot tak član iste kolone, ki je od znotraj snovala razkroj Jugoslavije. Med okupacije je stopil v nemško vojsko in od tistega časa tudi ni za njim nikakega sledu. Mati, ki je bila tudi članica Kulturbunda, je ob osvoboditvi pobegnila pred jugoslovansko vojsko. Otroci so ostali sami in prepuščeni milosti dobrih ljudi. Ljudska oblast se je zavzela za nje in jih namestila v otroškem zavetišču. Ker pa so zelo slabokrveni, so bili februarja letos izročeni okrevališču.

Schonher Johann je bil rojen leta 1936 v Baranji. Tudi njegov oče je bil jugoslovanski državljani nemške narodnosti in član Kulturbunda že za časa predaprilske Jugoslavije. Stopil je v nemško vojsko, a po osvoboditvi je prišel kot zločinec pred sodišče in obsojen na kazen večletnega zapor. Isto se je zgodilo z materjo. Za malega in na tuberkulozi bolehačega Johanna se je zavzela ljudska oblast in ga oddala 15. 12. 1946 v okrevališče. Johanna so tako temeljito vzgojili v nemškem duhu, da dolgo časa ni mogel pozabiti nemškega pozdrava. Ob vsaki oriliki je kričal "Heil Hitler" in "Tito kaput". Ta otrok je živ primer izrojene nacistične vzgoje. V okrevališču tega niso skušali prisilno izbiti iz glave. Ščasoma pa se je odvadil nemškega psovanja.

Ščasoma pa se je ta deček odvadil nemškega psovanja. Sedaj se obnaša čisto pametno in dostojno in pravi, da se mu ni še nikoli tako dobro godilo, kakor v okrevališču. Vseh pet malih Nemcev v okrevališču Gozd-Martuljak tiči navadno skupaj; med seboj se nemško pogovarjajo, česar jim nihče ne brani. Polagoma pa so si utrlji pot do slovenskih otrok in oni do njih. Danes se čisto dobro razumejo med seboj. V različni narodnosti ne vidijo nobenih pregrad pravega tovarništva.

In tako naprej tečejo mimo nas resnične zgodbe o otrocih-mučenikih. Toda že nekaj teh slik zadostuje, da si ustvarimo jasen pojem v njihovem mučitelju — brezdnevem fašizmu. Ti primeri pa naj bodo hkrati tudi vsemu kulturnemu človeštvu glaseno memento, da je treba storiti vse, da se zločini barskega nacizma nikdar več ne ponovijo.

turbunda, je ob osvoboditvi pobegnila pred jugoslovansko vojsko. Otroci so ostali sami in prepuščeni milosti dobrih ljudi. Ljudska oblast se je zavzela za nje in jih namestila v otroškem zavetišču. Ker pa so zelo slabokrveni, so bili februarja letos izročeni okrevališču.

Schonher Johann je bil rojen leta 1936 v Baranji. Tudi njegov oče je bil jugoslovanski državljani nemške narodnosti in član Kulturbunda že za časa predaprilske Jugoslavije. Stopil je v nemško vojsko, a po osvoboditvi je prišel kot zločinec pred sodišče in obsojen na kazen večletnega zapor. Isto se je zgodilo z materjo. Za malega in na tuberkulozi bolehačega Johanna se je zavzela ljudska oblast in ga oddala 15. 12. 1946 v okrevališče. Johanna so tako temeljito vzgojili v nemškem duhu, da dolgo časa ni mogel pozabiti nemškega pozdrava. Ob vsaki oriliki je kričal "Heil Hitler" in "Tito kaput". Ta otrok je živ primer izrojene nacistične vzgoje. V okrevališču tega niso skušali prisilno izbiti iz glave. Ščasoma pa se je odvadil nemškega psovanja.

Ščasoma pa se je ta deček odvadil nemškega psovanja. Sedaj se obnaša čisto pametno in dostojno in pravi, da se mu ni še nikoli tako dobro godilo, kakor v okrevališču. Vseh pet malih Nemcev v okrevališču Gozd-Martuljak tiči navadno skupaj; med seboj se nemško pogovarjajo, česar jim nihče ne brani. Polagoma pa so si utrlji pot do slovenskih otrok in oni do njih. Danes se čisto dobro razumejo med seboj. V različni narodnosti ne vidijo nobenih pregrad pravega tovarništva.

In tako naprej tečejo mimo nas resnične zgodbe o otrocih-mučenikih. Toda že nekaj teh slik zadostuje, da si ustvarimo jasen pojem v njihovem mučitelju — brezdnevem fašizmu. Ti primeri pa naj bodo hkrati tudi vsemu kulturnemu človeštvu glaseno memento, da je treba storiti vse, da se zločini barskega nacizma nikdar več ne ponovijo.

Nikdar mirujoči človeški duh se je razodel tu pa tam v leplosloviu z nenavadnimi deli, ki pričujejo večkrat o velikem, a po mnenju večine brezkoristnem delu, o igračkanku, večkrat celo o nesmislu. Že starogrški pesnik Lasos iz Hermione, ki je živel za časa Hiparha proti koncu šestega stoletja pred našim štetjem, se je skušal ovekovčiti s slavospevom na boginjo Ceres, in z odo na centavre. Ne v slavospevu ne v odi ni bilo črke s.

Rimski pesnik Portius je zložil pesem Pugna porcorum (prašičja vojna), v kateri se je začela vsaka beseda s črko: p.

Huybald, opat samostana Saint Ouant, je zložil himno na pšee. Ta slavospev je štel 130 verzov, poveljeval je Karla II. in se ponašal s posebnostjo, da se je začela vsaka beseda s črko c.

Tudi Martin Hamsonius Ferner (umrl 1621.) je spenil pesem, ki je štela 900 verzov in se ponašala z isto posebnostjo. Človek se pri tem nehoti spomni Prešernovega sršena, namenjenega Zupamu, o pesmih "brez vsake cene in brez soli".

Cecilij Frey, zdravnik v Parizu (umrl 1631.) je poklonil latinsko zahvalnico Gastonu Orleanskemu, v kateri se je začela vsaka beseda s črko g. Odo, v kateri se je začela vsaka beseda s črko m, je pa posvetil Mariji Medicjski.

Znameniti španski drametik Lope de Vega je spisal tudi pet novel, eno brez črke a, drugo brez črke e in sledile so še nove brez ostalih samoglasnikov. Dr. Franc Ritter pa je spisal kar cel roman "Dvojčka", iz katerega je popolnoma preglal črko r.

Wallace bo govoril
v Chicagu 14. maja

Prejšnji podpredsednik Zed. držav in bivši trgovski tajnik v Trumanovi administraciji, Henry Wallace, bo govoril v Chicagu v stadiumu na 1800 W. Madison St., ki ima prostora za nad dvajset tisoč ljudi, v sredo 14. maja ob 8. zvečer. Shod prireja illinojska podružnica organizacije "Progressive Citizens of America." Vstopnice na shod so od 60c do \$2.40.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Počasi prihaja pomlad. V koledarju je zapisano, da je prihod pomladi z dnevom enaindvajsetega marca. Ali to je v našem kraju samo v koledarju. Danes — ko tele vrstice pišem — je že prvega maja — in komaj je malo ozelenela moja vrba tam zadaj za hišo. Zima je bila dolga, zelo dolga, ne samo v naših krajih ampak menda na polovici sveta.

Tako je bil prvi majnik letos v resnici začetek pomladi ter praznik tistih kateri ljubijo prepod v novo življenje. Še v tistih krajih, kjer je bojna vihra s težko roko zabrala skoro vse življenje se je vrnila pomlad ter je s svojo čarobno palico ponovno vzbudila vse življenje. Znova se je čula pesem sodbodnih ljudi, ponovno se je čul hrum milijonskih delavskih trum, ki korakajo ta dan — dan praznika bodočnosti.

Pri nas v Zedinjenih državah ta naš prvi maj ni bil ravno preveč razveseljiv. Negotovost, kaj leži v bodočnosti, ter pojav "džingoizma", kateri je naravna posledica po zmagoviti vojni, so zastrupili ozračje — tako da ni govora za praznično razpoloženje.

Radijski govor državnega tajnika Marshalla glede konferenec vnanjih ministrov v Moskvi, ni veliko pojasnil. Konferenca ni bila uspešna, to vemo, ali zvrčati vso krivdo na Rusijo je vse eno malo pretirano. Kot pravi kolonar Keneshaw M. Landis v dnevniku Chicago Sun: "Držati v eni roki oljkino vejico — in drugi atomsko bombo — ni dobra diplomacija." To se je tudi izkazalo v tem slučaju. Trumanovo rožljanje s sabljo takoj v začetku konference za takojšnjo oboroževanje Grške in Turčije je bil nekaj "hašiš", kateri naj bi ruske diplomate s strahom uspal, da bi zlezli pod mizo. Ali kakor je že navada, ves tak "show of force" ima vedno ravno nasprotni efekt. In to je bilo tudi v tem slučaju. Resnica je, mir je potreben v Evropi in po ostalem svetu. Nemogoče je živeti v položaju v kakršnem se Evropa sedaj nahaja. Ali sklepati mir, kjer bi se ohranili vsi tisti stoletni mikrobi stare Evrope, katere pod drugo lepo besedo imenujemo "zapadna civilizacija", je zmota, pa čeprav se to počne v interesu Anglije, za katero stoji naša diplomacija.

Preveč žrtve je padlo v zadnji vojni, da bi Evropa še hotela ohraniti stari red. Ne samo Evropa, ampak tudi ves kolonialni svet je na pohodu.

Miguel Aleman

Čudno, kako se obrača svet. Pred leti bi se človeku niti sanjalo ne, da bo kdaj kakšen mehiški predsednik posetil Washington. Ali sedaj je to resnica. In ne samo to. Zadnjega marca je predsednik Truman posetil Mehiko. Prišli so mu tamkaj sijajni sprejem, kot menda še nobenemu tujcu. Proglasen je bil dvodnevni praznik za vse državne uslužbence in "fieste" so bile na dnevnem redu. Ko sem prišel tri dni potem v Mexico City, sem še vedno videl zastave in slavoloke. Našem predsedniku Trumanu se je to počasene zelo dopadlo. Povabil je Alemana na obisk v Washington, rekoč: "Skušali bomo saj malo povrniti tega kar ste vi meni izkazali."

Tako se je tudi zgodilo. Da vse to omenjam je sledeče: Slučajno sem se nahajal z družino v Mehiki ob času zadnjih predsedniških volitev. Miguel Aleman je bil kandidat mehiške državne stranke, katere se imenuje "Partido Mexicana revolucionaria". Ta stranka je na krmilu že od zadnje revolucije, ali njena revolucionarna stran je postala precej zarjavela. V volilnem boju je bilo še nekaj drugih kandidatov, najvažnejši izmed njih Zequiel Padilla, bivši kabinetni minister. Padilla se je naslanjal na demokracijo ter silovito lomastil po komunistih. Imel je tudi to ugodnost, da je bil dobro poznan v Washingtonu kot večletni diplomat ter eden vodilnih sil v Chapultepecu paktu. Namigaval je ves čas svoje kampanje, da če zmagala Aleman, bo v Mehiki zavladal komunizem. Aleman ni ve-

Ali bo civilne vojne v Grčiji res kmalu konec?

Cim je predsednik Truman oznanil svojo pomoč grški vladi, je njen premier proglasil splošno odfenzivo za iztrebljenje upornikov (gerilcev), ki so, ali še kontrolirajo okrog tretjino Grčije. Odfenzivna akcija proti njim se je pričela sredi aprila.

Ako vam je naročnina potekla, preimno, obnovite jo čimprej.

Tole mi ne gre v glavo?

Le čemu je toliko besedičenja za "demokracijo", dočim isti krogi delujejo za ohranitev sistema, ki povzroča vojne, ekonomske panike, izkoriščanje množic in glad, to mi nikakor ne gre v glavo! Saj se sicer i komunistom lahko očit, da zlorablja besedo "demokracija", ampak so saj za odpravo starih privilegijev, dočim smo jih mi s proglasjenjem Trumanove doktrine vzeli zaščito. To pa gotovo ni v korist demokraciji.

PRIPOVEDNI DEL

WANDA WASILEWSKA:

Iz ljubezni

(Nadaljevanje.)

Naslonila je glavo na naslonjalo stola in priprla oči.

"Je neka stvar, v kateri bi mi ti mogel pomagati. Ne pa, da govoriš kar naprej: Vidiš, Marija, veš Marija?"

"Zakaj te to tako draži? Kakšna stvar? Nikoli mi še nisi rekla."

"Nisem rekla?" se je začudila.

"Da, saj res, nisem ti rekla. Moram se odpeljati v Berezovko."

"V Berezovko?"

"No, da. Ne v New York ali v Sanghaj! V Berezovko."

"Kako pa bi se peljala?"

"Navadno. Tako, kot se vozi. Sedeš v vlak in se odpelješ."

"Za trenutek je pomolčal."

"Za dolgo, Marija?"

"Ne, zakaj pa za dolgo? Eno stvarno mislim, se hočem in pogledati. Enkrat pogledati. Razumne, enkrat pogledati!"

"Ali misliš da ti to pomore?"

"Nič ne mislim. Ah, kako pa naj vem? Glej, govoril si: Vselej če bo treba... Torej, ali ne bi mogel brez dvišnih vprašanj neko urediti to stvar? Morala bi govoriti z direktorjem... a ne morem... Torej če bi ti."

Premišljeval je trenutek.

"To se lahko naredi. Jaz moram iti pogledat bolnico v zvezi s temi poročili, saj se spominjaš, pravil sem ti. To pa je prva postaja za Berezovko. Pojdeva..."

"Ali je potrebno na vsak način — skupaj s teboj? Jaz bi rada sama pogledala. Cisto sama."

"Ne razburjaj se, Marija. Odpeljeva se skupaj, ti izstopiš v Berezovki, a nazaj grede se do biva. Meni zadostuje en dan, tebi verjetno tudi. Berezovka, pravijo, je porušena."

"Ne vem. Ničesar ne vem. Moram samo videti."

Pogledala je na uro.

"Kaj greš še kam, Marija?"

"Ne... Menda že greš?"

"Seveda grem, danes nisi prav prijazna z menoj."

"Sploh nisem prijazna. Niti ne mislim biti prijazna. Ne vem, zakaj naj bi bila prijazna."

"Z menoj?"

"Niti s teboj, niti s kom drugim. Sploh..."

"Na svidenje, Marija. Mislim, da se bo dalo prihodnji teden vse urediti, če že tako hočeš."

"Hočem. Ze dolgo hočem. Mislim, da ni nič posebnega, če hočem pogledati Berezovko."

"Seveda, nič posebnega. Samo... Ali je to potrebno?"

"Oh..."

"No, oprost mi, Marija. Pozdruvljena."

Spremila ga je v predsobo in se naglo vrnila. Se dve, tri minute, pa bi bilo prepozno.

Odprija je radio. Kolikokrat med vojno je odprla radio in poslušala, da živel od tega, kar je govoril napovedovalec.

"Nasle armade so v svojem napredovanju zajele..."

Imena krajev. Zaprla je oči in poslušala. Se pred nedavnim je sprejemala vsako poročilo kot pozdrav Griše, kot vest o njem. V vsakem izmed krajev, ki so bili omenjeni, je bil lahko Griša. On je zavzemal vas, on je vdiral v mesto, on je napadel z boka, on je korakal v pospešenih marših, on je naskakoval in uničeval sovražnika, zajemal ujetnike in plen. Griši na čast so igrali veselo koračnico. Griši je pošiljala prestolnica Moskva svoj pozdrav z grmenjem topov, sijem raznozarnih raket, z opojnostjo in radostjo, v srečo znamenje...

Vasi, kraji, postaje, še in še. Samo da zdaj to ni bil več Grišin pozdrav, ni bila vest, ki jo je on pošiljal s srečnim glasom skozi neizmeren prostor. Tega glasu ni bilo več. Griša ni več naskakoval, ni vdiral v mesta, ni osvobajal vasi, ni hitel dalje v silnem pohodu. Ni več uničeval sovražnih tankov, o katerih so govorila poročila, ni več zajel teh Nemcev, ki so jih zdaj šteli, ni zaplenil topov, o katerih je zdaj govoril glas po radiu...

"Berezovka..."

Ne, to ni Berezovka. Njuna Berezovka, srečni kraj, kjer sta se prvič srečala, kjer sta za vse večne čase zljubila drug drugega, je bila osvobodena že davno, že pred nekaj meseci. Bilo je mnogo Berezovk, drugih, neznanih. Toda samo ena je bila, ki se je po njej razlegal veseli Grigorijev glas, kjer so zveneli po cestah njegovi hitri koraki, kjer se je zvečer razlegala po vrtni njegova priljubljena pesem: "Spe temni grobovi..."

Naslonila je glavo na sklenjene roke in ni več poslušala. Zdjaj poročila niso več govorila o fronti. Nekje so bile tovarne, kjer so delali, nekje so bili kolhozi, kjer so se trudili, nekje so bili ljudje, ki so jih odlikovali, nekje daleč, daleč. Tukaj, v sobi, kjer so pozabili prižgati luč, je bil samo Griša s svojo pesmijo o fantu, mlademu fantu, ki je odšel v Donsko stepto. Pesem je zvenela z Grišinih stop, z mehkim, veselim glasom, ki mu ni bilo enakega na svetu. Jasno je slišala ne samo besede, ampak vsako zvišanje ali znižanje tona, odtenek melodije. Glas je plaval iz teme, napolnjeval ves svet. Kakor tedaj, ko je mislila, da je to pesem o Grigoriju, o vselem mlademu fantu, ki je odšel v široko Donsko stepto na veliko in važno delo, na srečno, plodno delo. In veter, ki pihlja okrog njega, je vesel njegove moči, veselja in mladosti. O sebi je pel Grigorij, o njem so govorile besede, zanj je veljal motiv.

Napev je zvenel, se razlival in polnil ves svet. Grišina pesem, Grišina pesem...

V sosedni sobi so zadržale co-

pate. Vrata so zaškripala.

"Zakaj pa sediš tako v temi? Kaj je že odšel?"

Svetla luč je obilila sobo. Marija je zamižala, ker ji je nepričakovano svetloba slepila oči. Grišina pesem, ki so jo tako kruto prekinili, je umolknila. Glas v radiu je našteval podatke o nekem delu v rudniku.

"Zamudila sem poročila, mislila sem, da on še vedno sedi tukaj. Kaj pravi poročilo?"

Marija se je hotela spomniti, toda zaman. Tatjana Petrovna je skomizgnila z rameni.

Vlak je ustavljal na majhni postaji. Marija je izstopila, ne da bi se poslovila od Voroncova. Pozabila je. Gledal je dokler se vlak ni premaknil, kako brodi po blatni cesti, mimo razvalin razrušene postaje. Zdelo se mu je majhna, zapuščena, brezupno sama v tej okolici, zastrti s sivo meglo. Planil jeak vratom, toda vagoni so že zaškripali, se stresli in vlak je odpeljal.

Marija je hodila počasi in s težavo dvigala noge, ki so se prepizale v lepljivo blato. Kako je bilo vreme to čudno zimo brez mraza! Megla je pokrivala gola polja. Jata vran je letela nad njo in krakala ter se spuščala za nevisokim smrekovim gozdom na zemljo. Marija je pogledala naokrog. Povsod siva, brezupna siva pokrajina. Dežja ni bilo, toda sivina je bila v zraku in je kot hladna rosa sedala na obraz.

Prikazale so se visoke smreke. Pot je krenila v stran.

Zdjaj je Marija zagledala prvo zgradbo, majhno tovarno. Nekdaj je bilo njen hrup in šum prav dobro slišati. Prodorni glas sirene je zjutraj prebujal kraj in opoldne naznanjal čas odmora za kosilo. Hotela bi se ji nasmehniti kot staremu, dobremu znancu.

Toda tovarne ni bilo več. Sredi smrek je bilo nekaj čudnega. Kar je spominjalo na okostja predpotopnih živali. Zgradba se od obstrlejanja ni popolnoma sesula: krepko je jekleno in železno ogrodje, obdano od betona in cementa, je vzdržalo. Bomba in zračni pritisk sta razbila in preluknjala nadstropja, upognila streho, razmajala stene, vse poslopje je bilo kakor otroška igrača iz plastelina. Siva barva sten je še bolj podčrtavala podobnost s fantastičnim mamutom, tajinstveno, ogromno in brezoblično zverjo, ki se je skrila v smrekovem gozdu.

Marija je začutila, kako se ji je stisnilo srce. Tukaj, v tem poslopju, ki je nehalo biti poslopje, je pričel s svojim delom inženir Černov. Tukaj je tekal po nadstropjih in budno sledil delu strojev, dihanju njihovih močnih pljuč, kipenju kotlov, hitremu vrtenju koles, mehke-mu šumu jermenov.

Umazano sive plasti snega so ležale ob robu ceste. Iz njih so tekli potočki vode, izpodkopavali, raztapljali in lomili sneg. Vodne kapljice so trepetale na golih grmih. Vodne kapljice so padale s smrek v velike luže, v neprijetno, grdo brozgo.

Tu je bilo nekaj veselja. Polletje in smrekove veje so se lesketale v zlati barvi sonca, Griša, ki je prihajal naproti, pa je dvigal z visokimi škornji prah po slepeče beli cesti.

(Dalje prihodnjič.)

Miselni delavec

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbirka ANNE BENIGER

Ob priliki kegljaške tekme SNPJ v Chicagu 24.-26. aprila smo imeli iz Detroita na obisku mnogi prijateljevi. Bila sta med njimi Peter Benedict* in Henry Rupert, predsednik društva Wolverines S. N. P. J. Rupert je nabral v tiskovni sklad \$32.-50, Benedict pa je dobil listu novega naročnika.

Iz Youngstowna, Ohio, se je oglašila v našem uradu Mrs. Sophie Tancek in prispevala \$5 v tiskovni sklad. Joško Oven je poslal \$2, ki mu jih je izročil v ta namen (v podporo Proletarcu) Anton Mahnic iz Waukegana na naši prireditvi 20. aprila. Anna Pichman (Chicago) je nam poslala \$3 in Peter ter Katherine Bernik (Clarendon Hills) \$5, ker se niso mogli udeležiti naše prireditve 20. aprila. Bernik je obenem obnovil naročnino za celo leto.

Paula Vogrich, Milwaukee, je obnovila naročnino, prispevala \$2 v tiskovni sklad in pozdravljala vse svoje prijatelje in prijateljice, ki prihajajo v Center. Frank Benchina je obnovil naročnino ter prispeval \$4.50 v tiskovni sklad, Agnes Lukman (Florence, Colo.) pa \$1 in naročnino je obnovila. Drugi, ki so obnovili list so Frank Teropič, John Morsi, C. Pogorelec, Geo. Maslach in Peter Swolsak, vsi v Chicagu.

Naša zastopnika v Detroitu John Zornik in Joseph Korsic sta poslala vsak mnogo obnovitvenih naročnin in slednji \$2 v tiskovni sklad, ki jih je prispeval Jacob Ločnikar; Zornik je prispeval \$1.50.

Matt Malnar, Willard, Wis., je poslal novo naročnino in \$1 v tiskovni sklad od Franka Aumana.

John Perme, Witt, Ill., je poslal obnovitve naročnine za Johna Repoluskya.

Anton Zornik, Herminie, Pa., je bil v Bridgeportu in okolici ter v W. Va. in dobil precej obnovitev.

Frank Cvetan, Johnstown, Pa. piše, da bo v stanju zapeti vse naročene izvide Koledarja. In da so mnogi čitatelji pričakovali Majski glas. Smatra, naj znovna pojasnimo, da ga v sada-

njih razmerah in posebno vsled tiskarske draginje nismo mogli izdati.

Louis Barborich, Milwaukee, je poslal štiri naročnine na list in pa vsoto v tiskovni sklad, ki so jo prispevali sledeči: Ralph Cheplak \$2, L. Barborich \$1.50, F. Matkovich \$1 in Florian Nagode 50c.

Frank Stih, Sheboygan, Wis., je poslal štiri naročnine in \$1 v tiskovni sklad, J. H. Krzinski, Kemmerer, Wyo., pa dve naročnini in 75c v tiskovni sklad.

John Kriebel iz Clevelanda je poslal štiri obnovitvenih naročnin in \$2 v tiskovni sklad, ki sta ju prispevala Frank Sumrada in Frank Ipavec. Kriebel je bil 20. aprila z Zarjani na naši prireditvi in nas je zelo veselilo govoriti z njim. Žal, da vsled zaposlenosti nismo imeli za pomenke z obiskovalci toliko časa kot bi ga radi. Našo skrb, kakšen vtis smo Čikažani napravili na obiskovalce iz drugih krajev, je v tej številki na angleški strani razblinil Andy Turkman. Njegovo poročilo je zanimivo. Priporočamo, da ga prečitate.

Kako sem prodajal Družinski koledar ter kolektal oglase

Cleveland, O.—Vsem je menda znano, kako pozno je bil razposlan letošnji Ameriški družinski koledar. Dobili smo ga s komaj 23. februarja. In radi te letošnje ter lanske zakasnitve je bilo med razpečevalci veliko godrnjanja in skrbi.

No, saj je res skrb, kdaj boš prodal tri sto do štiri sto izvodov te knjige in jo ob enem raznesti po širnem Clevelandu in okolici ter se oglaševalcem in iztirjati oglase.

Končno — dasi s precej večjim trudom in izgovori ter pojasnjevanjem, sem jih razprodal tudi letos lepo številno. In sicer do 28. aprila 337 in 63 indirektno za oglase. Torej je spet — bi se lahko reklo — lepo število.

Te koledarje (letnik 1947), akoravno so bili pozni in jim je cena \$1.50, vseeno ni bilo težko

prodajati.

Bilo je sicer nekaj starih odjemalcev, ki so rekli, da ga nočejo, z izgovorom, da je prepozno. Dobil pa sem izredno veliko novih odjemalcev. Oni so kolektar radevolje in neprisljano kupili. In večina se je o vsebini Koledarja prav pohvalno izrazila. To je dobro znamenje).

Nekaj več sem imel potov, besed in sitnosti s kolektanjem oglosov, a bi niti tega ne bilo toliko, če bi knjigo prejeli pred koncem decembra.

Tako pa nastanejo spremembe pri oglaševalcih, bodisi da kdo premine, ali se izseli, ali pa svoje podvzette proda. Med oglaševalci, ki sem jih dobil, se je precej takega pripetilo. Nekateri so šli v Californijo ali pa v Florido. Nekateri so se poskovali. Pa jih išči v Californiji in v Texasu. Pa sem vseeno uspel in dobil denar od vseh razen od enega. Pa še od tistega pričakujem, da bo poravnal račun čim dobim priložnost, da se snideva.

Moram pa v resnici reči, da mi ljudje zelo zaupajo. Tudi oni, ki običajno radi dvomijo v vsakega človeka, se niso nič pomišljali izročiti mi vsote za oglase, za koledar, vstopnice itd.

Tu in tam mi kdo reče, "ej, popotnik, menda ja ne morem dvomiti v človeka, ki hodi in pobira denar dan za dnem že trideset do petinfrideset let. Ako ne bi bil ti dostojen in pošten, bi se to že davno izkazalo."

Tako mi veliko ljudi da denar, jaz zabeležim in jim hočem dati potrdilo. Pa odvrtačajo, "ah, kaj bi imel še s tem delo! Ne potrebujem potrdila, saj vem, da vse pošteno urediš!" itd.

Zaupanje, kredit in razumevanje so najlepše stvari pri vsakem človeku. Posebno pa to prija agitatorju.

To razumevanje napram agitatorju se je pokazalo v lanski veliki kampanji za razširjenje dnevnika Prosveta. Karakter — to velja! To drži!

Sedaj pa še nekaj besed o prihodnjem letniku koledarja. Sicer sem pred tedni že nekaj čital o tem v Proletarcu. Priporočam, da naj se začne z delom zanj že sedaj, v tiskarni pa najpozneje julija. S tiskarno se je treba domniti, da dobi potrebni papir sedaj, oziroma naj si ga nabavi saj do časa, ko bi moral koledar v tisk. Enako se naj vnaprej vse uredi s knjigovoznico.

Zaeno naj se požurijo s svojimi spisi in sodrujniki koledarja in nabiralci oglosov, da bo vse to vnanje delo opravljeno do 20. okt. Koledar pa naj bo razposlan do 1. decembra, ko se prične letne seje naših društev, klubov ter drugih organizacij.

Ako se bo vse to tako izvršilo, bo tudi dober uspeh, ne da bi bilo treba zanj izrednega posebnega truda, ali sitnosti, ki so jih razpečevalci, imeli zadnji dve leti. In ako se bo tako izvršilo, bomo sodrujniki še naprej sodelovali z upravo. Če se to ne zgodi, pa ne več. (Saj podpisani ne več.) Lahko pa drugi še delujejo, ako jim je všeč. Vsaka stvar ob svojem času. Oprostite, pri tem imam dober, iskren namen. In me skušnje uče.

Drugače se s Koledarjem in z vsebino Proletarca popolnoma strinjamo. In strinjajo se tudi naročniki, odjemalci in oglaševalci. Tudi pri tem se lahko reče, da ima urédnik pravi karakter!

Pozdrav vsem!

Anton Jankovich.

Ker predsedki niso zidani na razumu, jih je z logiko nemogoče uničiti.—Tyron Edwards.

Louisu Korošču

v spomin

Pueblo, Colo. — Dasi pozno, je vendar potrebno napisati nekaj besed o človeku, ki je velik delal.

Louis Korošec je umrl 23. marca t. l. Preminul je za boleznijo, proti kakršni baš sedaj zbirajo denar, da se je bi ustavilo, ali saj omejilo.

Pokojni Louis Korošec je bil v naši naselbini dobro znan. Poznali so ga mnogi rojaki tudi v naselbini Butte v Montani in poznajo ga izseljeni Pueblčani, ki so raztreseni širom te dežele.

Pokojni Korošec je bil takorekoč pionir v SNPJ. V njo je pristopil leta 1910 v rudniški kemp Victor, Colo., v društvo, ki so ga takrat ustanovili slovenski rudarji, uposleni v zlatih rudnikih, oziroma kot so jim rekli takrat, zlatoiskalci. Delali so v okolici tedaj slovite krajine zlatih rudnikov, Cripple Creek. Društvo SNPJ so dali ime Golobček in imelo je številko 100. Po izčrpanju rudnikov in pa vsled starih znanih vzrokov se je društvo razpuščilo.

Kmalu potem je prišel Louis Korošec s prestopnim listom v Pueblo k društvu Orel, ki se je baš tedaj prav živahno razvijalo. Ljudi smo privabljal ter navduševali že s predstavami na odru. Vršile so se takrat v mali Rojčevi dvorani na Bessemerju, a glavni center naselbine je bil one dni še vedno na Grovu.

Spominjam se, ko sva v oni dobi enkrat z Louisom sama predstavljala takozvano igro "Raztresenec" v korist društvu "Orel" SNPJ. To je bilo v letih, ko je bil na socialističnem tikuetu v Wisconsinu izvoljen v zvezni kongres Victor L. Berger. Takrat je "Orel" z lahko prirjajal bodisi plesne zabave ali pa dramske predstave. Nikdar ni bilo zadrege za nobeno stvar. Vsi so pomagali. Aktivni so bili toliko, da se je napredni del naselbine lotil vprižajati celo velike slovenske dramske predstave, ki so bile predvajane z velikim uspehom. In prirjajal je kulturne večere, s predvajanja in diskuzijami, do predzadnje svetovne vojne.

Ako se pravilno spominjam, je bil Louis Korošec stalni naročnik Proletarca. Ko je prenehal med nami socialistični klub, Louis ni gasil v kalnih vodah, pač pa ostal med onimi, ki so verovali, da le borba — ne pa prošnja — more doprinesiti delavstvu enakopravnost in socialno zaščito širom sveta.

Pokojni Korošec je bil star 56 let. Rojen je bil v Kopolju v kočevskem okraju.

Ugonobil ga je rak. Proti tej bolezni še ni učinkovitega zdravlila. Naša vlada razmetava milijarde za oboroževanje in pa da bi zajezila sproščenje slovanskih ljudstev — nima pa denarja, da bi plačevala znanstvenike, ki bi proučevali to bolezen in iznašli uspešne metode zdravljenja proti nji.

Louisu Korošču časten spomin!

Po dolgem času vojne historije bo v Pueblu spet odrska predstava in sicer v nedeljo 11. maja, v namen, da se kaj pridobi za organizacijo v pomoč jugoslovanski republiki.

Joe Hočvar.

Ako verujete v poslanstvo, ki ga vrši "Proletarec", pomagajte mu v pridobivanju naročnikov in zbirajte prispevke v njegov tiskovni sklad!

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(JC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združeno državo (izvsemil Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrti leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inosematvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE CHICAGO 23, ILLINOIS

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET
Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
8:30 to 9:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-961
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

PRIHODNJA KONFERENCA PROSVETNE MATICE IN JSZ BO V CHICAGO

Vsa društva, klubi ter druge ustanove, pripadajoče h krajevni Prosvetni matici za severni Illinois in Wisconsin, so bila obveščana, da se bo naša prihodnja konferenca vršila v nedeljo osmega junija t. l.

Skical sem jo na podlagi sklepa prejšnje konference Prosvetne matice, ki se je vršila lansko jesen v Milwaukeeju.

Prihodnja bo vsled sklepa v Milwaukeeju — kot že omenjeno, 8. junija v Chicagu in vršila se bo v Slovenskem delavskem centru, 2301 So. Lawndale Ave. Prične se ob 9:30 zjutraj.

Vsako društvo, ali ustanova, spadajoča v Prosvetno matico, je upravičena do zastopstva. Delegatov lahko izvolite kolikor jih želite — čimveč tem bolje, kajti tu se gre za aktivnosti.

Tudi tista društva, ki še niso v Prosvetni matici, so vabljeni, da pošljejo opazovalce, ki bodo potem na njihnih sejah poročali o našem delu.

In zelo priporočamo, da nam imena vseh izvoljencev ter drugih udeležencev pošljete takoj po izvolitvi, da bomo vedeli za koliko oseb prirediti obed.

Na tem zborovanju bo več važnih zadev, o katerih bomo morali razpravljati. In pa poročila delegatov iz raznih naselbin, dalje poročila o naših publikacijah in o drugih raznih aktivnostih med nami.

Poročali bodo tudi delegati s konvencije Slovenskega ameriškega narodnega sveta, ki se vrši dober teden pred našo konferenco, namreč 30.-31. maja v Clevelandu.

Potrudite se, da delegate na našo konferenco do 8. junija gotovo izvolite in nam sporočite — kot že prej naglašeno, njihna imena konferenčnemu tajniku na sledeči naslov:

Louis Zorko, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

JUGOSLAVIJA V SVOJI ZUNANAJ POLITIKI ZELO ZAPLETENA

Nova Jugoslavija je dinamična država, urejevana v gospodarski in politični preobrat. Da si ima le kakih petnajst milijonov prebivalcev, leži na zelo stratežnem kraju Evrope. In dogodilo se je, da je njen sedanj režim ozko povezan s Sovjetsko unijo to pa je v navzkrižjih s takozvano zapadno demokracijo, ali pravilneje z interesi Velike Britanije in Zed. držav. Pa tudi z interesi Francije starega reda, ki propada vzlic anglo-ameriškim infekcijam.

Jugoslavija se je torej v tem položaju oslonila popolnoma na Sovjetsko unijo, namreč veliko bolj kot pa Čehoslovaška. O tej njeni vnajni politiki je imel govor v skupščini dne 31. marca Josip Broz Tito, ki ga tu priobčujemo kakor ga je nam poslal Sansov narod. Tito je vnajno politiko današnje Jugoslavije sledeče objasnjal v govoru pred skupščino jugoslovanske republike dne 31. marca t. l.:

Tovariši in gospodje poslanci! Vlada FLRJ zastopa v svoji zunanji politiki neomajno načelo doslednega boja za ohranitev miru na svetu ter ekonomskega in kulturnega sodelovanja. Delegacija, ki je zastopala našo državo, je vodila na mednarodni mirovni konferenci vztrajni boj za pravične zahteve naših narodov v zvezi s pripravami in pogajanjimi o miru v Londonu, New Yorku in Parizu. To svojo dolžnost je izvrševala z največjo vztrajnostjo in dostojanstvenostjo in zahtevala, da bi zadovoljili upravičene zahteve Jugoslavije kot države, ki je materialno najbolj trpela pod okupacijo in imela v vojni velikeanske žrtve. Pri teh svojih naporih je naleta naša delegacija na popolno podporo ostalih delegacij Sovjetske zveze na čelu g. Molotova in na podporo ostalih delegacij bratskih slovanskih dežel Poljske in Čehoslovaške. Zelo smo hvaležni veliki Sovjetski zvezi in drugim bratskim deželam Poljski in Čehoslovaški za to podporo in popolno razumevanje za naše žrtve in pravico.

Na žalost pa smo morali z veliko grenkobo prepričati se, da nam nekateri naši zavezniki iz vojne — zlasti Anglija in Amerika — na vse mogoče načine odrekajo pravice in zavzemajo stališče, o katerih bi včasih težko rekli, da je stališče prijateljskih dežel. Spomnimo se samo našega boja za Istro, Trst in Slovensko Primorje na mirovni konferenci v New Yorku in Parizu. Naši zavezniki iz vojne, Anglija in Amerika, so skupno z nekaterimi malimi deželami in celo onimi, ki niso sodelovale v vojni, vztrajno nasprotovale in na koncu uspeli, da naši deželi, ki je od vseh dežel v Evropi največ trpela in dala relativno več žrtve kakor pa katera koli prej navedena velika zaveznica v vojni, niso izpolnili velik del njenih upravičenih zahtev. Po mirovni pogodbi z Italijo je ostal velik del naših bratov v Istri, Trstu in Slovenskem Primorju še nadalje izven mej naše države, čeprav so dali ti naši bratje med vojno zaveznikom dragoceni prispevek krvi za skupno zmago in za svojo svobodo, katere pa po krivdi teh zaveznikov niso dosegli.

Krivica nasproti našim narodom je bila tako velika, da je bila vlada pred alternativno, ali naj podpisuje mirovno pogodbo, ki je pomenila za nas diktat zapadnih držav. Vlada, dosledna v boju za uresničenje in utrditev miru, se je odločila, čeprav s težkim srcem, da bo podpisala mirovno pogodbo z Italijo, ki pomeni veliko krivico za našo državo, popolnoma prepričana, da tega dejanja ne odobravajo le vsi narodi Jugoslavije, ampak tudi ljudstvo, ki je ostalo izven mej naše države in katerega ne bomo nikdar pozabili, kakor smo to poudarili v deklaraciji pri podpisovanju mirovne pogodbe.

Razume se, da so se mnogi hujskaci na novo vojno in reakcionarni podpizovalci nadejali, da ne bomo podpisali mirovne pogodbe z Italijo. S tem so hoteli prikazati Jugoslavijo kot državo, ki ogroža mir. S tem v zvezi so že delali vsakovrstne kombinacije; zato je bil tudi to eden od vzrokov, da podpisemo pogodbo in tako onemogočimo vojne hujskace v tem delu Evrope, ki so špekulirali na sovraščvo in spopade med Italijo in Jugoslavijo. S podpisom mirov-

ne pogodbe z Italijo so ustvarjeni pogoji za vzpostavitev normalnih odnosov s to sosedno državo, s katero hočemo živeti po možnosti v kar najboljših odnosih in sodelovati zlasti v ekonomskem pogledu.

Podobno, ako ne še slabše, pa je vprašanje Koroske. Naša vlada je poslala konferenci velikih starih poslanico, ki neizpodbitno dokumentira naše zahteve po priključitvi tistega dela Koroske, ki je naseljen po večini s Slovenci in ki pripada nam iz etičnih in zgodovinskih razlogov. Poleg tega pa naši bratje v Koroski sami vztrajno zahtevajo priključitev k svoji matični deželi — Ljudski republiki Sloveniji. Te zahteve podpirajo tudi s tem, da so se oni edini dejansko borili v Avstriji na strani zavezničev tako proti nemškemu kakor avstrijskemu fašističnemu osvajačcu, ki ni bil med vojno nič manj nedolžen in skromen po svojih dejanjih in osvajačnemu apetitu kakor nemški. Med številnimi nemškimi divizijami, ki so sežigale, obesale in ubijale naše državljane, je bilo 14 divizij takih, v katerih je bilo od 60 do 100 odstotkov Avstrijcev. Njihova zvestava smo zelo dobro spoznali med vojno, poveljniki teh avstrijskih divizij pa so končali ali še končujejo svojo kariero zaradi njihovih zločinov nad našimi narodi pred našimi ljudskimi sodišči.

(Dalje prihodnjic.)

Real Estate

FRAME BUILDING
Above heated; 2-4s, 2-3s; 2-car garage. \$5,500. Owner CANAL 1134

IMMEDIATE POSSESSION
6-room brick; 2 years old; concrete side drive, garage foundation; picket fence; storm doors; auto. gas. htr.; carpeting, blinds; new schls. and trans. Pvt. jty. \$13,000. NEWCASTLE 1327

5 ROOM BUNGALOW
Cer. brick octagon; encl. pch.; steel beams; hot water ht.; insul.; Ven. blinds; 2-car gar.; owner. AVENUE 5714 6258 Patterson

LEATHER SPORTSWEAR MFG.
Business doing \$200,000 yearly. Price \$7,500 plus inventory. NEIBURGER 201 N. Wells St. STA. 8237

LANSING, ILL. 40 acres, over half producing asparagus; immediate income as season starts soon. 3 houses on property, excellent barn, chicken houses, orchard; river and concrete road frontage. \$750 per acre. Terms to responsible party. Daegling, 30 N. La Salle St. DE. 3174

2 LOTS - SOUTH SIDE
50x125. Northwest Side 64x121. Owner will accept best offer. Phone PROSPECT 2741

VERY GOOD BUY
2-flat brick with stone front; stove heat; near Garfield Park and Sears Roebuck store; located at 3544 Van Buren. Please do not disturb tenants, but call owner at COLUMBUS 2556

2 STORY BRICK
5-6; stove heat; 2-car garage; refrigerator, stove. Very good condition. Close to schools, churches and shopping district. 60 day possession. GRO. 8976

BEV. EAST—10647 S. Carpenter;
E. I. trans.; beam. 6-rm. steel constr. brk. bung.; oil steam, gas refrig.; auto. h. w.; base. recrea. rm.; blinds, awnings, storm windows; 2-car gar.; \$14,990; near St. Margaret's. Owner. BEV. 2360.

2 FLAT BRICK
Immediate possession one flat. Close to schools and churches. Hot water stoker. Garage. NEVADA 5743 4116 Wilcox

1/2 ACRE HOMESITE
Southwest, rich soil; close to schools and churches; improve- ments in and paid; transportation, 1 block to Cicero ave. or Laramie. Private party. HAYMARKET 4501

1946 NASH
4-door Sedan; low mileage; two tone; fully equipped; best offer. STEWART 9423 or 8563

AUTOMOBILE FOR SALE
Packard 1947, slightly used custom super Clipper 4-dr., 5-pam. sedan; fully equipped; list price \$3,597; will take \$3,200; immed. sale. AUSTIN 3195

NEW TIRES - ANY SIZE \$8
Rejects 550x17—600x16—700x16 650x16—600x15—700x15 MAIL ORDERS FILLED Send Remittance with Order to ROYAL TIRE MART 3163 W. Ogden Ave.

EXCEPTIONALLY GOOD BUY
'36 Dodge Dump Truck; 2-ton; Hell dump body and hoist; very good tires; 34x7. Priced to sell. GRACELAND 6774

TRANSPORT AUTO SALES
Used Cars, Trucks, Tractors, Trailers Bought and Sold JOSEPH CHERIO, Prop. 1538 S. State VIC. 6229

TRUCK FOR SALE
International Pick-Up 3/4 Ton; Also Screen in Panels Reasonable GREEN BROS. 5715 S. Halsted ENG. 3333

'47 CHEVROLET
2-ton truck, all steel body, 12 ft. long canvas top. Fully Equipped 824 N. CAMPBELL BRU. 1477

1946 CHRYSLER
Window Sedan - Fully Equipped With Many Extras - Like New Terms or Trade 4073 BROADWAY BIT. 2967

1940 BUICK Edmstr., r.h. \$1,150
1941 FORD Tudor \$1,195
1941 PLYMOUTH conv. r.h. club coupe, r.h. 7213 S. HALSTED WUD. 2352

1936 PONTIAC
2-door sedan, radio and heater, electric clock. Sealed Beam head lights; good tires. \$395 or BEST OFFER MON. 3178

1936 CHEVROLET
2-door Sedan BEST OFFER EVERGLADE 1065

BUSINESS DIRECTORY

KUBA'S JEWELRY
4052 W. 26th Street
1 Block West of Pulaski Road
BEST SELECTIONS OF DIAMONDS
Jewelry for Every Member of Your Family - New Styles
Payment - No Carrying Charge

BRICK GARAGES
BUILT COMPLETE!
Immediate Delivery
One to Five Years to Pay
We Specialize in Cement Masonry - Carpentry
Give your car lasting protection in a solid concrete and brick garage. Phone or write today. Our man will call.
Open Sunday 9 to 5
Weekdays 9 to 8
Philmont Builders
1936 N. Dearborn Street
Whitchell 4080, Rm. 706, Chicago

Stieber Venetian Blinds, Inc.
5147 S. Ashland Ave.
Telephone YARDS 2411
For Free Estimates with the first venetian blind concern to comply with our Presidents special price reduction program - lowest possible prices on all custom-made flexible steel or aluminum blinds for the next 30 days. Phone your order now.
1 WEEK DELIVERIES
Use Our Special Budget Plan

N. JAY'S VENETIAN BLIND SERVICE
Manufacturers of custom made blinds specializing in cleaning, retaping, repainting and recording. 24 H. Service. GRA. 2131 1349 Cornelia Av.

WASHERS REPAIRED - REBUILT
City Wide Service
Free Estimates - Pick-Up and Delivery
1 Year Guarantee
A GUARANTEED SERVICE
4203 W. North
SFAulding 0190 - 1704

NEW BENDIX WASHING MACHINES
Immediate Delivery
MIDWAY 6710

CALL HEMLOCK 3290
Factory Sale on Flexible Steel Blinds
35¢ Sq. Ft. and Up
Measured and Hung Free
BRABEC'S DEPT. STORE
2091 W. 51st

CHOICE BLACK DIET
"Seeing is Believing." Best black dirt in Chicago from our field at 123rd St., West of Crawford. Come see and take a look. We deliver or load your truck.
GEORGE J. BEEMSTERBOER
Call Pullman 6000 Day or Night

TIRES
2 for \$15.00
Sizes: 5.50x16 - 6.00x16 - 6.25x16
6.50x16 - 7.00x16 - 6.50x15
7.00x15
Available for immediate delivery. Guaranteed Grade A Recap Tires. Will accept phone orders - Free Mounting. Distributor of New Tires.

Stony Tire Company
6035 Cottage Grove Avenue
BUT. 4900

INTERNATIONAL K 5
Panel Body - Reasonable
5715 S. HALSTED
ENGlewood 3333

FORD
1936 6 Wheel Dump Truck
\$1,650
Call 12-3, NEWCASTLE 2241

1944 W. A. 22 WHITE
Air Brakes
1942 K 1/2 INTERNATIONAL
450 Red. Motor, Air Brakes
2 Speed Axle
ABERdeen 3223

TRUCKS FOR HIRE
by Hour, Day, Week or Contract
1/2 Ton to 2 Ton
BEL. 8952

CALL CORNELIA 1150
for a Top Price on Any Car Any Year
Ask for Johnston
3461 NORTH KEDZIE

ANY TRUCK OR CAR
WRECKED IN HOURS
Call me and get in an order and I will furnish whatever you want in that length of time. We wholesale everything. Can furnish anything in the automotive line. Call Joe, BER. 7141.
JOE TRAVIS
5601 W. Diversey

WANTED
Olive drab paints, enamels and chemicals. Attention Purchasing Agents
NEVADA 0303

LARGE quantity furniture all types formerly owned by large furniture store now out of business. Will sell at private sale to highest bidder. Property located in warehouse. "Good buy for persons in furniture business." Letter of direction for appraisal can be obtained by calling

STATE 3827
Attention A. Leone, Attorney for Estate

BUCKINGHAM 1687
Furniture, rugs, bric-a-brac, pianos, refrigerators, gas stoves, washing machines, sewing machines Wanted At Once. Call Us for Best Prices. Eves. Call LAK. 0774

KAE MACHINE SALES SERVICE
Any make washing machine repaired. Free Estimates. Call MANSFIELD 5745

LET ME DO YOUR LANDSCAPING
Black dirt and humus, landscaping and grading; big and small jobs accepted. Free Estimates.
PHIL LAROCO
SEEley 3368 Melrose Park 3313

PAINTING and DECORATING
Done at REASONABLE PRICE
Call DOR. 1270
Liachoff

CLOSING OUT
Chests \$15 and up; dressers \$20 and up; sofas, sties \$20 and up.
OPEN SUNDAY
BIRDIE NATTENBERG
1438 N. Wells DEL. 5080

CASH REGISTERS—Elec. Slicers.
Double duty refrig. display cases, reach-in refrig., walk-in coolers, ice cream cabinets, frozen food cabinets, Bobtail soda founts., bottle coolers, steam tables, grills, stoves, tables, chairs, stools, fans and air conditioning. Meter Payment Plan. 5819 Irving Pk., Spring 2170.

10 RMS. OF FURNITURE
for sale—Can rent building if desired.
1710 W. WASHINGTON BLVD.
MONroe 7687

MUELLER & WOLFINGER
Jewelry Manufacturing
Steady Job
Good Working Conditions
1903 Belmont Ave., 2nd Floor
GRACeland 6483

BOOKKEEPER
for Inventory Ledger
Able to type Purchase Orders and take Dictation in Purchase Office.
Phone CALUMET 4610
Mr. Hopkins for Interview

FILE CLERK
To Take Charge of Stationery Supplies
With or Without Experience
Phone CALUMET 4610
Mr. Hopkins for Interview

MEN and BOYS WANTED
General Factory Work
Good Wages - Steady Work
Apply
THE GARDEN CITY MIRROR & SHOCK WORKS
1936 S. Fairfield Ave.

FURNACE MAN
Must Be Experienced
We Give Room and Board
Call or Apply
ST. SCOLASTICA SCHOOL
7416 N. Ridge Ave. ROG. 2413
Sister Patricia

UPHOLSTERER
for Custom-built Furniture
Highest Wages - Steady Work
in a Nice Daylight Shop
Apply
DERK SMIT & SON
1861 W. 95th St.

UNDERWOOD SUNDSTROM BILLER
Exper. in Laundry Billing or willing to learn. Alternate 37 1/2 hr. 41 hr. weeks. Phone CALUMET 4610
Mr. Hopkins for Interview

STENOGRAPHER
Permanent Position - Good Starting Salary - Excellent Working Conditions
2841 WEST FIFTH AVE.
Mr. Delp
SACRAMENTO 4600

WOODWORKERS
For manufacturers of large advertising display. Very good working conditions. Free insurance. Excellent earnings.
POSTER PRODUCTS, INC.
3401 W. Division St. ALB. 0197

YOUNG MEN
18 to 35 Light Factory Work
Plenty of Overtime - Apply Ready to Work Between 8 and 5 P.M.
7361 Woodlawn Ave.
CEMETERY WORKERS
Pleasant Outdoor Work
GOOD PAY
Advance with Experience
WOODLAWN CEMETERY
Phone Gunderson 289

PORTER WANTED
60 Hrs. Week
GOOD PAY
Time and Half After 40 Hrs.
ANSCO
247 E. Ontario

Help Wanted

LAWRENCE N. DALEIDEN CO.
Has Openings for a
Switchboard Operator
and a
Saleslady

STEADY WORK
40-HOUR WEEK
Best Working Conditions
Good Salary
218 W. MADISON

Assistant Service Manager
(Dodge - Plymouth Dealer)
Top Wages to Right Man
Ask for Mr. Spevacek

Cicero Motor Sales
5420 W. Cermak Rd. Cicelo, Ill.
LAWadate 2108
Jos. Spevacek, Manager

TIPISTS
Large wholesale drug company requires typists with pleasant telephone manners. Cheerful surroundings, convenient transportation; company lunch room; hospitalization, group insurance and pension benefits.
Phone
Personnel Mgr.
BOU. 5700

ELECTRICIANS
Class A - Union 134
Experienced Only
Apply
WAEFORD ELECTRIC CO.
205 West Wacker Drive

SUNLITE NEON ELECTRIC CO.
Has opening for Neon Tube Bender - Must be A-1 - Steady position. \$2.50 per Hour.
Apply at
5765 South Wentworth Avenue

WAITRESS
Thirty-five Dollars Per Week to Start
No Sundays
Call SEEley 9887
or DEL. 5433

TYPIST and OFFICE GIRL
Must speak Polish. One accustomed to handling money and people. Please do not phone.
ACCOMODATION LOAN
140 N. Dearborn

ASSEMBLERS
Women 18 to 40 for Assembling small articles on kick press - Experience not necessary - Will train.
ERICKSON TOOL & MFG. CO.
625 West Jackson

Men and Women
PRESSMEN and FEEDERS
(Folding Box Plant)
STEADY - GOOD PAY
1830 So. Pulaski Road

PORTER
Steady Work - Good Pay
Apply at Once
LIBERTY NATIONAL BANK
3158 W. Roosevelt Road

Young Girl for GENERAL OFFICE WORK
(Light Bookkeeping)
5-Day Week - Good Salary
Air Conditioned Office
PORTSMOUTH 7800
Mr. Capron

TYPIST
Exper. - With Shorthand Ability
Diversified Detail Office Work
37 1/2 Hour - 5 Day Week
Hospital Plan - Attractive Salary
Permanent Position
Phone Mr. Wood
STATE 5977

Experienced TRUCK MECHANIC (2)
for Mack Trucks
Highest Wages
Steady Work All Year
Best Working Conditions
READY COAL & CONSTR. CO.
4911 S. Shields

BOOK BINDERY GIRLS
with Experience Preferred
Steady - Highest Wages
Pleasant Working Conditions
ABC PRINTERS, INC.
1285 S. Wabash

C O O K
for Hospital
Call in Person
SHEPARD NURSING HOSPITAL
4461 S. Ellis Ave.

GIRLS - WOMEN
Stenographer - Typists
Modern Office - 37 Hours, 5-day Week - Good Salary
Permanent Position
ACE ENGINEERING CO.
1435 West 16th Street
MONroe 3977 Mr. De Jean

GI R L
Reliable - Top General Housework - Assist Two Children - Excellent Recommendations - Good Home - Top Salary.
BIT. 4160

Help Wanted

WE NEED LAYOUT MEN FITTERS DRAFTSMEN
Experienced on Architectural Iron Work
Good Permanent Jobs with a Future
MID-CITY ARCHITECTURAL IRON CO.
2600 S. Throop St. CALumet 8222

WE NEED MEN UNDER 30
Shipping and Packing
Department of Wholesale Meat Supply House
Short Hours
Good Pay
MR. GERACI
CANal 8080

Work Close to Home! Immediate Openings for Expert Typists Inventory Control Clerks
Salary commensurate with ability. Bright beginners considered. Best working conditions. Congenial associates. Excellent opportunities for advancement.
Studebaker Sales Corp.
FACTORY BRANCH
4640 W. 54th St. FOR. 1461

General Office Girl
for
STENOGRAPHIC TYPING FILING, ETC.
Steady with Good Chance for Advancement
Pleasant Surroundings
Small Office
Interesting Work
40 Hour Week
W. J. Fitzpatrick Co.
1001 Washington Blvd.
CHESApeake 2800

MEN and WOMEN
for
Linking and Sausage Stuffing
Experience Not Necessary
DAY OR EVENING WORK
48 Hour Week
See MR. E. NELSON
MICKELBERRY'S
801 West 49th Place

Addressograph Operator
Experienced Only
5-day Week. Hrs. 9:30 a.m. to 6 p.m. Excellent opportunity for advancement. Attractive Salary. Permanent.
Apply
MCDONNELL & MILLER
1316 Wrigley Building
SUP. 5133
Phone Mr. Solon

MEN—Experienced Spot Welders
Experienced Bench Assemblers
Experienced Punch Press Operators
Steady work for reliable men; free hospitalization; 49 hrs. per week; time and a half after 40 hours.
Festner Corp., 4605 W. Madison, EST. 0656.

MONOTYPE CASTER MAN
for Commercial Work
Union - Steady
RUNKLE - THOMPSON KOVATS, INC.
520 N. Dearborn

TYPIST
All around general office girl to work in 3-girl office. Interesting work for capable, reliable girl. 5-day week. Good salary.
Permanent Position
SANI-MODE MFG. CO.
824 N. Desplaines RAN. 6573

GREENHOUSE GROWER-DESIGNER
EVERGREEN FLORISTS
9370 S. Western Ave.

BOOKKEEPING MACHINE OPERATOR
Minimum exp. nec. some bookkeeping background preferable. good starting wage, liberal vac. policy, profit sharing plan, free hospitalization, near transportation.
FELT PRODUCTS MFG. CO.
1548 Carroll Ave. See Mrs. Morris

JANITOR'S HELPER
Light, pleasant, permanent work in excellent apt. bldg. \$155.25 per month to start. 8 hour, 6 day week.
Apply at Once to
2052 LINCOLN PARK WEST

CLERK - TYPIST
Young Man
Accounting student pref. Work on gen. ledger, filing, etc. Steady. Good Opportunity.
See Mr. Dunlavy
TRAVELITE TRAILER CO.
4848 Cottage Grove DRE. 1200

BURROUGHS OPERATORS
for Billing and Bookkeeping Machines. Good Pay. Pleasant Surroundings.
LION AUTO PARTS and MFG. CO.
1820 S. Michigan VICTORY 8400
Mr. Malkin

Laglje si je lopovu napraviti bogastvo, kakor pa ga je zapraviti kot gentleman.—Colton.

Pred konvencijo SANSa

ETBIN KRISTAN

Če bi kdo dejal, da so sedanjí časi nenavadno resni, ne bi povedal nič originalnega in nič novega. Dejstvo je, da se mora to neveselo dejstvo poudarjati in iznova poudarjati, da se zdravniki zaspenci, da se ohrabrio omahljivo in spoznajo silno nevarnost, katere ne more odvrniti nihče drugi kot zavedne ljudske mase. Resnica je, da se nekoliko posameznikov močnega uma in silne volje sijajno bojuje proti mogočnemu navalu reakcije, toda tudi najbolj zaverovani individualisti mora razumeti, da ne more niti največji genij sam premagati organiziranih napadov na ljudske pravice.

Temna reakcija se pač moti, če misli, da more končna zmaga biti njena. Če bi njeni gromovniki in podpihivalci nekoliko bolj pazljivo in brez domišljavosti prelistali zgodovino, bi morali v njej čitati, da velja zakon evolucije za človeško družbo prav tako kakor za rastlinstvo, za živalstvo, za našo zemljo in za vse svetovne vesoljstva. A ker je to zakon narave, ga nobena človeška sila ne more premagati. Če ne bi bilo tako, bi se danes živeli v skalnih votlinah in ostali divjaki, dokler ne bi poginili kakor tiste orjaške živali, ki se niso mogle prilagoditi pogojem razvoja. Mogočci, ki se danes občasno za kazala ure in skušajo pomakniti čas nazaj, se motijo tudi v tem, ko si domišljajo da, počenljajo, česar drugi se niso storili, ali pa vsaj, da so bolj "brihtni" nazadnjaki kot so bili vsi drugi pred njimi. Take samoljubne fantazije so nevarne kot sta izkusila Mussolini in Hitler, ki sta oba verjela, da lahko izvršita, kar se še nobenemu avtokratu ni posrečilo. Socialna reakcija je tako stara kakor človeška družba in njene metode so v glavnem vedno enake; nič genijalne iznajdljivosti ni v njenih sedanjih intrigah.

Toda četudi reakcija ni nikdar trajno zmagala in ni mogla ustaviti napredka, je vendar prizadela ogromno škodo, katero so vselej trpeli izkoriščani sloji družbe. Tudi sedaj je to vse, kar more doseči, z edino razliko, da bi, če se njeni manevri ne preprečijo, ta škoda lahko dosegla proporcije kakor še nikdar prej. In če bi se zgodilo to, kar njeni najljubejši in najbolj nepremišljeni hujskači glasno pridigajo in njeni potuhnjenci v svojih srcih goreče žele, namreč novo vojno, bi lahko na Molohovem oltarju padlo, ne na milijone, temveč na milijarde človeških bitij in opustošenje po vsem svetu bi lahko bilo tako ogromno, da cele generacije ne bi mogle popraviti razvalin.

Ta nevarnost nikakor ni domišljena, kajti kadar je napačnost tako velika kakor sedaj, zastuje najmanjša iskra, da se vname največji požar. To ne pomeni, da je nova vojna neizogibna, pač pa da je potreba čuječnosti veliko večja kot se sanja tistim, ki se igrajo z ognjem in niti ne vedo, kaj se lahko izcimi iz njihove igre. In nikakor ni dovolj, da stoji na straži nekoliko voditeljev. Če je kdaj čas, da se mora slišati glas ljudskih množic, ki bi v slučaju katastrofe plačale največjo ceno, je tak čas prav sedaj.

Reakcija se izraža v zunanji,

pa tudi v domači politiki. To je bilo pač vedno tako, ker je eno brez drugega nemogoče. Moderni fevdalci, ki so neprimerno bolj mogočni od srednjeveških grofov in baronov, se ne morejo zadovoljiti z domačim izkoriščanjem, dokler vidijo po vsem svetu prilike za profitarstvo. Odtod prihajajo njihovi klici po "svobodi", katero pač tolmačijo na svoj način. Če se hoče kakšna doslej več ali manj kolonialna država postaviti na svoje noge in ohraniti svoja prirodna bogastva za korist svojega lastnega naroda, je to kršenje svobode tujih gospodarskih močtev in taki deželi je treba nagnati na vse mogoče načine, eventualno i s pretno stradanja, v nadi, da se bo "iztreznila" in kapitulirala. Po teh načelih se mora ravnati zunanja politika in kakor vidimo, razume prav do bro interese "svobodnega podjetništva". Toda kakšno korist imajo široki ljudski sloji od tega? Velekapitalisti, ki žele dobičkosne koncesije v tujini, recimo na Balkanu, gotovo ne nameravajo plačati tam boljše mezde kot doma. Ceneno delo je glavni pogoj velikih dobičkov in če teh ni, umrje zanimanje za "podvig zaostalih dežel" čez noč. Zunanja politika mora torej skrbeti, da dobe dobrodelnosti te infериorni ljudstev — te frazeologije niso imeli samo nacisti v svojih glavah — pogoje, ki jim zajamčijo zaželjene profite. Če se more, na primer, postaviti na čelo kraljček, ki bo hvaležen za protekcijo, brez katere bi njegova krona odfrčala, ker ga ljudstvo ne mara, je v tem že nekaj garancije, da se bodo koncesije izplačale. Morda ga bo treba tudi s silo vzdrževati na majavem prestolu, ampak tudi to se da izvršiti. Bajonetni so še vedno močnejši od ljudske pravice. Delavstvo v deželi kapitala pa nima nobenega razloga, da bi se veselilo takih rezultatov, ali pa da bi ostalo brezbrizno, kajti če začne milijarde v takih deželah producirati na debelo, lahko preplavijo tudi domači trg s ceninimi izdelki in dokler imajo zakonodaje v rokah gospodarski močtoci, ne bodo uravnavali tarifne politike proti svojim interesom. A da se odvrne zanimanje delavstva od takih ciljev, je pripravljivo, zaglati doma kak trušč za zaglušnje ušes in zmedo mišljenja. Splošno je znano, da je število komunistov v Zedinjenih državah tako minimalno, da bi morali biti blazni, če bi mislili na kakšno "nevarno" akcijo. Saj niso njihovi kandidati še pri nobenih volitvah dosegli toliko glasov, da bi sploh mogli priti v poštev. Pa vendar je komunizem postal tako strašilo kot da bi bil vsak dan pričakovati njihov pohod v Washington. Možakarjem, ki najglasneje kriče, je vse to dobro znano in se v resnici nič ne boje "rdeče nevarnosti", toda to plašenje služi njihovim interesom in kadar gre za te, jim je vsako sredstvo dobro došlo.

S tem se tudu uspešno zakriva protidelavska politika, ki dejansko ni naperjena proti komunistom nič bolj kot proti tistim delavcem, ki redno glasujejo za demokratične ali republikanske kandidate. Gonja proti "zaprtim delavnicam", poskusi, ki gredo

za tem, da se z zakoni uniči pravica stavke, napadi na strokovne organizacije niso protikomunistični, temveč enostavno protidelavski, ampak z rdečo barvo mislijo, da se opraviči vsak reakcionarni naskok.

SANS ni nikakršna strankarska organizacija. Njegovi člani lahko glasujejo kakor jim vele-va njihovo prepričanje. Toda ameriški Slovenci se po ogromni večini preživljajo z delom svojih rok in zato jim ne more biti vse eno, kaj se godi na polju, kjer gre za delavske pravice. Koncem maja se snide SANSova konvencija in teh vprašanj nikakor ne bo ne mogla, na smela prezeti. Prav ti problemi ji dajejo posebno važnost in zato je potrebno, da bo članstvo čim najbolj zastopano in da pride njegovo mišljenje do pravega izraza. Vsi tisti, ki žele, da se ohrani težko pridobljene pravice delavskega ljudstva, morajo pomagati, da se čuje njihov glas in čim večja udeležba na konvenciji daje najboljšo priliko za to.

Politična napetost in ekonomska kriza v Evropi narašča

(Nadaljevanje s 1. strani.)

leon imoviti ter drugi privilegirani sloji in pa reakcionarna duhovščina.

Ako si Francija kmalu ekonomsko ne opomore, in če se dogode velike stavke ter pade vladni načrt za stabilizacijo v vodo, so nekateri tuji opazovalci situacije mnenja, da je v tem slučaju velika možnost za postanek nove revolucije v Franciji, oziroma za civilno vojno.

Reakcionarji so seveda zelo v kampanji proti organiziranemu delavstvu in kmečko ljudstvo, ki je konservativno in pobožno, strašijo pred komunistično nevarnostjo, kakor v Italiji.

Enoten gospodarski načrt bi pomagal

Francija kajpada ni edina, ki ima gospodarske težave in pomanjkanje. Vsa Evropa je v neredu. Državni tajnik Marshall meni, da bo to stanje trajalo, dokler se ne reši vprašanje miru v Nemčiji in se ji pomaga obnoviti svojo industrijo, z izjemo municijskih obratov, ki se jih mora glasom dogovora med zavestniki vse uničiti.

Nemčija je bila za Zed. država pred vojno najjačja industrijska sila na svetu in večina evropskih dežel je bilo odvisnih od nemških produktov za svoje vzdrževanje. Nemčiji pa so prodajale svoje poljske pridelke in surovine. Sedaj tega ni več. Ameriki svojih pridelkov ne morejo prodajati, ker jih ima sama več kot porabi, in ima surovine. In če ne prodajo Ameriki ali pa Angliji, ne dobe dolarjev ne funtov šterlingov, brez teh valut pa kupovati ne morejo.

Državni tajnik Marshall je v svojem poročilu o moskovski mirovni konferenci dejal, da ko so se "zdravniki" (vnanji ministri) posvetovali in prerekli, je na smrt bolni bolnik (Evropa) pešal in njegovo stanje se stalno slabša.

Ampak ni dovolj urediti samo vprašanje miru z Nemčijo temveč Evropi pomagati, da si gospodarsko vzajemno opomore, namesto da se jo delivdva bloka (v zapadnega in vzhodnega). Tudi ameriški kapitalizem bi imel od tega več koristi kot pa da odklanja stopiti v zdrave trgovske odnose z deželami, ki so pod sovjetskimi vplivom.

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na času in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost napram listu.

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

Po slovenskem Primorju

(Konec.)

Vselej, kadar me zanese v Vipavsko dolino, se spominjam Simon Gregorčičeve "Nazaj v planinski raj", v kateri opeva lepoto Vipavske doline, ki jo imenuje "deželo rajskomilo". V svinčeno težkih preizkušnjah druge svetovne vojne je morala Vipavska dolina čuti vso težo krvavega, brezobzirnega fašističnega nasilja. Vipavci pa se niso izkazali le v trdih preizkušnjah narodno osvobodilne borbe, temveč tudi v obnovi, v neučetni želji po znanju, ki je udarila z vso silo na plan po osvoboditvi. Nad 600 Vipavcev se je kljub svojim poklicnim delovnim obveznostim pripravljalo za nastop ob "Paradi delu". Do 1. maja je bilo v vipavskem okraju 75 prosvetnih in kulturnih prireditvev, 40 proslav in 8 poučnih predavanj Ljudske univerze. Med Vipavci se je razvilo zdravo, izpodbudno tekmovanje, ki hoče vsaj delno nadoknaditi vse ono, kar je bilo zamujeno v desetletjih prefasiističnega in fašističnega zatiranja in gorja. Ajdovci se lahko ponašajo, da imajo skupno s St. Vidom najboljše odrske igralce. Vrtovinci imajo sočna grla in so moštrci v petju. V Gojačah so dobri recitatorji. V Selu pa pravijo, da ni takšne čitalnice v Vipavski dolini, kakor je njihova. Najboljši mešani pevski zbor imajo v Podragi. Seveda ne smem pozabiti na številne poučne tečaje in na vrle Ajdovce, ki se marljivo učijo tudi ruščine.

Naše "Gore", ki obroblyajo Soško dolino in smo jih globoko vzljubili od rane mladosti, imajo v svojem spodnjem delu zelo živo delavno okolje središče v Grgarju, ki mu ni bilo prizaneseno že med prvo svetovno vojno in ki je moral skozi preizkušnje med drugo svetovno vojno. Po ločitvi primorske zemlje v cono A in B so pripadle tudi Grgarju važne naloge v obnovi in prosvetnem preporodu. Danes je tukaj urejenih 10 ljudskih knjižnic s 6 čitalnicami. Osem pevskih zborov je proslavilo grgarsko ime. Kulturni festival v Grgarju nam je vsem, ki smo mu prisostvovali, poleg pehaštih kulturno prosvetnih prireditvev s 175 proslavami za priključitev k Titovi Jugoslaviji, jasno odkril plemenite, ustvarjalne nagibe grgarskega ljudstva. Neutrudna delovna volja, življenska vedrina in optimizem so prevevali veliko ljudsko slavo v Čepovanu ob sklepu Titovega tekmovanja, kjer so se zbrale množice ljudstva ne le iz Gor, temveč tudi iz Brd in Vipavske doline. Vrli prosvetni delavci Čepovana, Gornjega Lokavca, Vrat, Trnovca in Banjšice so si upravičeno pridobili sloves najboljših.

Ne morem mimo Tolmina. Spotoma vstajajo v meni spomini na slavne tolimske pun-

tarje, ki jim je bila ljubša častna, junaska smrt, nego suženjsko življenje. Ta duh ponosne preteklosti se je v odličnih letih druge svetovne vojne poživil v hrabrih partizanskih borbah, ki so ves čas obvladali teren tolimskega in vseh sosednih okrajev. Tudi na Tolminskem se je po koncu vojne sprostila neizčrpna obnovitvena, ljudsko prosvetna delavnost. V 42 vaseh se zbirajo na poučnih sestankih, na katerih obravnavajo važna politična in gospodarska vprašanja. V času tekmovanja za priključitev k Titovi Jugoslaviji je bilo organiziranih 19 prosvetnih svetov, uprizorjenih pa 20 iger. Mladina se shaja na 14 rednih večernih tečajih, 30 knjižnic šteje 8678 knjig. V novem letu 1947 pa hočejo Tolminci doseči še lepše uspehe v množični ljudski prosveti.

Idrija, kamor me vleče iz Tolmina in Sv. Lucije, ne slovi samo zaradi živega srebra, temveč tudi zaradi svojih slavniških. Delovne vneime in zvestega rodoljubja ni tukaj nikjer manjkalo. V novem času, ki je prinesel Idriji nove naloge, je postala Idrija s Cerknomo in S. Spodnjo Idrijo zelo važna žarišče ljudsko prosvetnih pobud. 193 prosvetnih, kulturnih prireditvev nam priča o neutrudnem, podrobno ljudsko-prosvetnem delovanju. 29 odrskih skupin igra po vaseh idrijskega in sosednih okrajev. Njihove prosvetne uspehe dopolnjuje s svojimi nastopi 19 pevskih zborov. Idrijski rudarji se radi ponašajo s svojo sindikalno godbo, orkester pa ima za seboj 12 glasbenih večerov. Mladina z odraslimi si ugaša svojo žejo po znanju z izposojanjem knjig iz 17 knjižnic z 8623 zvezki. Globoko smisel rudarskega delovnega ljudstva za pereče prosvetne naloge se zrcali tudi v tem, da so zbrali rudarji 200.000 lir za dopolnitev knjižnice z nakupom novih knjig. V 26 vaseh idrijskega okraja obstojajo večerni tečaji, izpopolnjevalni in poučni krožki. Idrijski zbirajo nove moči se za večje, nove naloge.

Mimo ponosne Ilirske Bistrice z nepreglednimi gozdovi, mimo vasi okraja Herpelje-Kozina, kjer imajo v 46 vaseh ljudske knjižnice, 26 krajih poučne tečaje in kjer so doma dobri pevci, nas vodi pot v osrje Slovenske Istre, v Koper. Delovno ljudstvo je doživelo tukaj pod jugoslovansko vojaško upravo veliko zgodovinsko zadoščenje. Ljudska oblast, ki se blagodejno uveljavlja na vsem področju pod jugoslovansko vojaško upravo, je odvzela plodno zemljo degenariranim grofom, lastnikom tržaških beznic, ter jo izročila v last onim, ki jo obdelujejo s svojimi rokami, s svojim znojem. Koloni sami so razsodili na svojih sestankih, kdo ima pravico do zemlje, komu ta pravica ne

Imenujemo se civilizacija. In bliža se Spominski dan. A ob enem se po vsi deželi vodi kampanja za novo vojno, pod znakom borbe proti komunizmu. Mar ne bi bilo lepše delati za mir in s tem preprečiti mianja pokopališča, v katerih trohni desetletje mladih ljudi?

pripada. Gre za ogromna posestva posameznikov, ki so skozi stoletja živeli na račun 2000-rcvnih kolonskih družin. V Koprčnici je prešlo 3500 hektarov veleposestniške zemlje v roke kolonov, ki jim je bil poleg odločbe, ki predstavlja dokument, na podlagi katerega je prišla zemlja v njihovo last, vročen tudi sklep, da je zemlja pravilno in pravno uknjžena v zemljiški knjigi. Delovno ljudstvo je z izvedbo agrarne reforme slavilo dan zmag nad krivično preteklostjo. Globoko pa nas gane tudi bridka bolečina, ki navdaja to marljivo ljudstvo ob misli na krivično razsodbo zapadnih imperialistov, ki so vključili koprski okoliš v področje Svobodnega tržaškega ozemlja, kljub ogromnim prtvam, ki jih je morala doprinesti Istra v svoji borbi za svobodo.

Tudi okraj Koper ni zaostajal za ostalimi okraji cove B glede obnove in ljudsko izobraževalnega delovanja. 28 krajevniških prosvetnih svetov je uspešno posredovalo ljudskim množicam delovanje ljudske prosvete. 10 pevskih zborov je pelo na festivalu slovenske pesmi. Obnovljeno je 5 prosvetnih domov in 5 čitalnic, nadalje 5 godb na pihala. Po vaseh kopskega okraja je bilo organiziranih 48 prireditvev, času tekmovanja za priključitev k Titovi Jugoslaviji pa je pričelo delovati 47 večernih tečajev, ki širijo znanje slovenskega jezika in poglabljajo zanimanje za čitanje. 20 novih knjižnic ustreza ukaželjnosti kopskega delovnega ljudstva, ki kaže veliko zanimanje za napredek v izobrazbi in v svojem poklicnem delovnem področju.

Bogati, dragoceni so vitisi s te poti. Povsod čutiš utrip ljudskih množic, ki upirajo z zaupanjem in močno vero svoje pogledke k novi Jugoslaviji, katere zagotavlja ljudem srečnejšo bodočnost, vsem jugoslovanskim narodom pa popolno enakopravnost. Kakor otrok lepe, nove igrače, tako se naše ljudstvo, naše dobro, zdravo, pošteno slovensko primorsko ljudstvo na ozemlju, ki se v pričakovanju priključitve k FLR Jugoslaviji na podlagi določb mirovne pogodbe z Italijo, iskreno veseli trenutka, zgodovinske ure, ko bo polno zadilaho v svobodi in svetlejšem življenju matične Jugoslavije. Dr. Fr. V. SANS.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

loval proti interesom češke države. In vsa imovina na Češkem, ki znaša milijone dolarjev, mu je zaplenjena. Batu sicer ne bo treba v zapor, ker se peča s svojo obutveno industrijo na varnem v Braziliji, imovino na Češkem pa bi mu prej ali slej država vsled svojega programa za socializacijo vseeno vzela, tudi ako ne bi bil pomagal Hitlerju. Bata je imel obutveno tovarno tudi v Jugoslaviji in veliko palačo v Ljubljani.

Kongresnik Thomas iz New Jerseyja je v kongresu dejal, da je korakalo v komunistični prvomajski paradi v New Yorku precej vojakov ter častnikov. To je veleizdaja, je rekel poslanec

Thomas, in zahteval, da se vse te vojake in častnike pozove pred vojno sodišče. In bodo nedvomno res disciplinirani, če že niso.

Francija ima s prebivalstvom svojih kolonij precej težav. Upora proti francoski nadvladi v Indokini ne more zadušiti in med tem so se ji uprli tudi domačini v francoski zapadni Afriki. In tli tudi v Moroku ter v drugih kolonijah v Afriki. Do ba kolonijalnih cesarstev gre v zaton.

SLOVENIJA STOPA NA POT INDUSTRIALIZACIJE

(Konec.)

DEDŠČINA PREJSNJE GOSPODARSKE POLITIKE — ROMANJKANJE STROKOVNIH MOČI

Danes se je enkrat za vselej končalo s preteklostjo in z načinom gospodarstva, ki je onemogočal razvoj stare domovine. Odpadle so glavne prepreke, ki so ovirale napredek in razmah vseh panog njenega gospodarstva. Ne obstoja več vprašanje, če bo mogoče zaposliti višek kmečkega prebivalstva. Naspredno se tudi tu čuti dedščina prejšnje gospodarske politike: premalo je za industrijo namenjenih delovnih predvsem strokovnih moči. Vprašanje brezposelnosti je v Jugoslaviji povsem nepoznano. Pereče pa je vprašanje, kje dobiti dovolj delovnih moči, posebno sedaj, ko stopa dežela v obdobje industrializacije in elektrifikacije, ko se popravljajo grehi preteklosti in ustvarja vsem domačim prirodnim zakladom dostojno odgovarjajoča industrija.

Z NACHTOM SE OBLIKUJE NOVO LICE GOSPODARSTVA

Ze v prvih dvajsetih mesecih po končani vojni se je slika gospodarskega razvoja Jugoslavije docela izpremenila. Ze sama obnova se je razvijala po načrtu. Ker pa je bila stopnja razrušenosti in uničenja v posameznih republikah Jugoslavije različna, so bile tudi potrebe in goji obnove tako neenaki. Zaradi tega je bil tudi ta načrt samo okvirnen. Dajal je samo smernice, navodila, kako razvijati obnovo, katerim panogam posvečati več pažnje itd. Med drugim se je industrija preusmerila predvsem na proizvodnjo za narodno gospodarstvo nujno potrebnih predmetov in na čim večje izkoriščanje domačih surovin in domačega goriva. Glavna preusmeritev pa je nedvomno ta, da industrija v Jugoslaviji že danes ne služi več kot vrelec profitov raznih kapitalistov, da se delavec tega dobro zaveda in zaradi tega tudi dela s takšno v prejšnjih časih nepoznano voljo in zagonom.

Tako so Jugoslovani vzpostavili izhodišče, iz katerega bodo krenili v borbo za dosego visoke industrijske ravni, za gospodarsko osamosvojitve. Mnogo bo še truda, marsikateri ovire bo treba še premagati, vendar dosedanja uspehi in delovni polet ljudstva je porok, da bodo uspeli. Ljudstvo se dobro zaveda, kaj hoče, kam stopa. In to je glavno.

Zasedeno

Vlak bo zdaj pa zdaj odpeljal. Poln je, naravno. Ljudje se vozijo kot obsedeni — po postu in za zabavo.

Pa vstopi mladenič in kupe. Vsi prostori so zasedeni, le eno mesto je še prazno. Poleg nekega debeleha. A na to prazno mesto je debelelino položil svojo torbo. Mladenič je hotel sesti semkaj, na to edino prazno mesto. A debeleluh ga grdo pogleda in reče:

— Zasedeno je. Zdaj zdaj se bo vrnil moj prijatelj. Malo prej je šel iz vagona.

— In to je njegova torba? — vpraša mladenič.

— Da, je — odgovoril debeleluh, ki se je namerjal razlesti čez dva prostora.

Potem da vlakovodja znak za odhod.

In mladenič uslužno reče debeleluhu:

— Vidite, vlak odhaja. Vaš prijatelj bo zamudil. Pomagajmo mu, da revež vsaj ne bo ostal brez torbe.

In pograbi torbo pa jo vrže skozi okno na peron.

In mirno sede na edino prazno mesto.

Moralo:

Ne reci, da so v kupeju vsi prostori zasedeni, če to ni res.

Vsa zgodovina je laž. — Sir Robert Walpole.

Najbolj znamenita slovenska knjiga v Zed. državah je vsako leto

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

LETNIK 1947 obsega 224 strani.

Je vezan v platno.

Stane \$1.50. Za Jugoslavijo \$1.65.

Naročila sprejema

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue

CHICAGO 23, ILL.

REFLECTIONS

By A. TURKMAN, Cleveland, O.

Chicago Journey

The Thursday prior to the appearance of "Zarja" choristers on the stage of the SNPJ hall in Chicago where the Proletarec was sponsoring a benefit variety program the small group of singers, Frank and Ann Kokal, Edwin and Stephanie Poljsak, Josephine Turk, Katherine Jurman, John Krebel, Frank Elersich, and my humble self spent a good two hours of serious and intense rehearsal in preparation for that important Sunday afternoon. Despite the satisfactory smoothness with which the numbers moved along, the rehearsal terminated on a note of apprehension. How would the Chicago Slovenes accept us? Was our program of the proper calibre and will our rendition of the songs please the audience—if there will be an audience? Was it possible for such a small group of people to make an effective appearance? These and other personal questions roved our minds as we departed from the clubroom voicing the statement, "see you in Chicago," for we were not traveling en masse.

Apparently, one man Pluvius took a sudden dislike to Chicago for the California type of "liquid sunshine" prevailed all day Saturday, and in the evening when our group assembled at the Labor Center the rain was still cascading down into the streets putting the damper on exalted spirits.

Louis Zorko and Milan Medvesek, former Clevelanders, proved themselves excellent hosts and guides during the afternoon and may rest assured that their services were sincerely appreciated.

Two charming people, Frank and Angela Zaitz, arrived in due time to assign us to our sleeping quarters. In somewhat mournful tones, Zaitz painted a gloomy picture of the probable outcome of the next day's program if the rain continued. He based his prediction on former experiences with Proletarec activities when the weather proved unfavorable time after time. We hastened to assure him that this time everything would turn out satisfactorily, but he remained dubious.

From across town came Tony Garden to join in the party and momentarily he appeared perplexed for this was not the "Zarja" that he knew some years ago. Yes, most of the old familiar faces are gone, but with the passing of time new faces become familiar and replace those of yesterday.

Sunday morning dawned cloudy and cool with no promise of sunshine. When at 12:30 we journeyed to Bergers (Gratchners) for our dinner we were again accompanied by rain, but our appetites were unaffected as we lustily partook of the delicious meal. Then to the SNPJ hall where we rehearsed until with the advent of people into the lobby it became necessary for us to cease singing.

The rain ceased and by curtain time the hall was filled to overflowing (not with rain, but with people), and Zaitz, his fears unfounded for once, opened the proceedings with a brief introductory talk. Our first number was received with such forceful enthusiasm as to impress us with the fact that we were playing before an amiable, comprehensive, co-operative, and sympathetic audience and immediately all our fears and trepidations vanished. We had been received.

It is unusual for an entertainment bent audience to endure a talk on current events, but Joske Oven had little difficulty in maintaining the interest of the onlookers with his keen and interesting analysis of the world situation today. His clear, inspiring, and intimate style of delivery earned for him a justifiable and hearty applause.

Ann Sannemann and her Perfect Circle juvenile group delighted the spectators with a half dozen variety numbers. In our minds the performer making the most lasting impression was little Milena Medvesek for, having known her parents in Cleveland, we had a very personal interest in her appearance.

For us it was an undeniable pleasure to listen to the male chorus, France Preseren, directed by Frank Kubina present three numbers in a very craftsmanlike manner. "Preseren's" almost incomparable rendition of "Morje Adrijansko" made a very distinct impression on us and the audience as a whole. It was heartwarming to learn that this was the first time that "Preseren" had appeared at a

Proletarec affair. May this practice continue.

When the program was over we retired to the lower hall where we were greeted everywhere by smiling faces and friendly words. We were dined, wined, danced and beered until the wee morning hours. How many new friends we made is difficult to say for it is quite impossible to record all the names in the mind, but I am certain that at any future meeting it will not be difficult to pick up the "yarns" and resume knitting many a closer and lasting friendship.

They all come to her sooner or later—some more often than others, but for all there was a friendly word or gesture from Anne Beniger who sat out the evening so patiently in her coop and sold chicks—I mean chips—by the yard. We were given to understand that the financial result was quite satisfactory and that is welcome news because Proletarec thru its battle for the betterment of the working class actually returns this money to the people. Therefore, the greater the financial backing the harder and stronger the struggle for the emancipation of today's slaves of the greedy and lecherous "free enterprise" system, and the dire shadow of fascism which is already beating its wings like a giant vulture awaiting its victims last stumble.

We had the opportunity to observe part of the organization of the Proletarec affair, and it was rather ironical to note that in Chicago as in Cleveland the bulk of the responsibility appeared to be shouldered by a few individuals. At "Zarja" we have circumvented such situations by dividing the tasks to be accomplished and delegating individuals to assume the responsibility of fulfilling the task assigned to them. Undoubtedly, this same method was practiced in Chicago, but was rendered ineffective due to lack of co-operation. However, the spirit of good will and co-operation exhibited by all the workers in the evening is sufficient evidence that in the future it will be possible to apportion the responsibilities more equitably.

The "Zarja" travelers are once again solidly established at home, but the topic of conversation is still Chicago. We are looking forward to the SANC congress which is to meet in Cleveland during the Decoration Day period and hope to repay in some small measure our Chicago friends for the kindness that was ours.

Allow me now to express our thanks to the Chicagoans by quoting a simple and all encompassing statement made at the bar by one of the "Zarja" members. "Gee, I don't feel like I'm in Chicago. It is just like being at home."

Farmers Concerned by Lowered Industrial Pay

Big business moguls want farmers to think the working man in the cities is floating around in the lap of luxury.

Let's look at the government figures as reported by the Associated Press.

These figures show the average city worker is taking home less pay than he did a year ago. That means less money with which to buy your food at respectable prices.

On a weekly basis, the average worker is making about \$3.14 less than a year ago. On an hourly basis, workers are averaging about six cents more than a year ago—nothing like the 18½ cents an hour you heard so much about. The average worker now is receiving \$43 a week. In June of last year he was receiving \$46 a week and, in January, 1945, he was receiving \$47 a week, the highest his pay ever reached.

It's true the workers received generally an 18½-cent-an-hour wage increase in the last year.

But by cutting down the overtime, management has not only saved itself money but taken out of circulation the \$3.14 per worker that the latter has to spend.—Farmer's Union Herald.

Unsound Proof

They were entertaining friends in their new prefabricated home. Suddenly one of the guests sat up and listened.

"Surely you're not troubled by mice already?" she said.

"That's not mice," replied the householder. "That's the people next door eating celery."

THE MARCH OF LABOR

THE COLONIAL COURTS OF AMERICA STRICTLY ENFORCED LABOR CONTRACTS OF SERVANTS AND INFLICTED HEAVY PENALTIES AS MUCH AS TEN DAYS FOR EACH DAY'S ABSENCE.

IN 1909 NEW YORK STATE PASSED A LAW REQUIRING ONE DAY OF REST IN EACH SEVEN.

BUY UNION-MADE HATS AND CAPS FOR BEST VALUES. LOOK FOR THIS UNION LABEL THE NEXT TIME YOU BUY HEADGEAR.

CORPORATION PROFITS FOR 1946 WERE 200% HIGHER THAN AVERAGE PROFITS FOR 1936-9.

When Bankers Accept Socialism

When James P. Warburg, one of the nation's leading bankers, made a speech at Columbia University and told a conference of the Foreign Policy Association that "history is moving and moving rapidly in the direction of Socialism," he caused "The Call," national organ of the Socialist Party of the United States, to envision Marx, Engels and Lenin turning in their graves.

Well, it gave us quite a turn too. We're grateful, of course, for any converts that Socialism may gather. But we have a feeling that the kind of Socialism that a banker, however well intentioned, may accept is not likely to measure up to our concept of industrial democracy.

Already there are examples of social controls to prove that socialization alone is not what democratic socialists are after. Indeed, it may be that the people are about to be socialized, rather than the resources. And democratic socialists want resources to be socialized by and for the people.

No doubt Mr. Warburg, and others with vested interests in the present private-profit economy, see the hand-writing on the wall and fear for their own future. For says he: "We cannot buck the tide of history. We must use our strength to help regulate the flow and guide it toward universal freedom, justice and peace."

We are not questioning anybody's sincerity when we suggest that "freedom, justice and peace" may have a different meaning to a rich man who collects profits for owning and a poor man who gets wages for working. And we're only restating an old socialist axiom when we say that the emancipation of workers from the profit system must be the task of the workers themselves and not of the beneficiaries of the system.

There was once a rich young man who professed his love for an Agitator against injustice.

"Sell what you have and give your money to the poor," replied the Agitator. And the rich young man turned away.

That was almost twenty centuries ago, but we think it's still a good test.—Reading Labor Advocate.

No Patches on Victor's Pants, Now

A reader asks: Who is Victor Riesel? As Victor is now blackguarding organized labor through his "column" printed in 30 or 40 newspapers, our answer is of general interest.

When we first heard of Victor, he was a full-fledged Socialist, working on the "New Leader" and constantly avowing his undying friendship for men and women who toil. Victor didn't get much of a salary on the "New Leader," so eventually he moved over to the New York "Post" as labor editor. Still he was "a friend of the worker." But Victor couldn't get rich as labor editor of the "Post."

He discovered a new racket. He found that certain newspapers would pay well for articles denouncing labor. Victor went to it. His income tax is soaring.

This may be significant: Victor's diatribes are directed generally against those labor unions which will not tolerate Communists. Victor is probably not a Communist, but he is certainly playing the "Red" game.

In justice to Victor it should be said that as a renegade he does not stand alone. It is surprising the number of "labor lawyers" and "former New Dealers" and other "radicals" of various types who have joined in the hue and cry against labor unions. In every case with which we are familiar the motive is quite obvious—slandering labor unions is a profitable game.

The Bible says: "The hireling flees because he is a hireling."

—Labor, Washington, D. C.

"Poor Fellows" Who Get \$10,000 a Year and Up

"Davy" Lawrence, one of the favorite columnists of the "predatory interests," makes a moving plea for those unfortunates who are in the \$10,000 or \$15,000 or \$25,000 wage bracket.

"Davy" says "the American economic system" simply can't be maintained when the ablest and most alert citizens are "penalized for success."

Our hearts bleed for these poor devils but we have even more sympathy for the millions of work-

ers who have to rear families on \$2,500 or less.

"Davy" can see no harm in the professional men raising their fees—that is their wages. But "Davy" isn't so broadminded when a working man asks for a little boost in compensation.—Labor.

Largest Circulation

The "Daily Express" of London, a morning paper, owned by Lord Beaverbrook, claims to have established a world record for daily circulation—3,872,140 copies.

America's Standard of Living

From an ad by Kearney and Trecker, we take the following significant information:

10,000,000 homes lack running water—close to a third of all homes.

18,000,000 lack a central heating system.

18,000,000 families have no private bath or shower.

8,000,000 homes have no electricity.

14,000,000 homes do not have a flush toilet.

9,800,000 homes have three rooms or less.

There is also a housing shortage.

Federal Works Administrator Fleming points out that when it came to building Oak Ridge, Tenn., Uncle built "an entirely new city within a few months, complete with sewers, streets, waterworks, houses, schools and hospitals." But that was when half of us were engaged in destruction. We cannot do so well when that half of us is available to produce the needs of life instead of the means of death.

Parallel to these facts about running water, flush toilets, bath tubs and electricity, could be given facts about pairs of shoes, lack of medical care, decrepit furniture, and other gross deficiencies in our "way of life."

The authorities in Chicago are worried lest the crowding of people into ramshackle houses may not lead to a worse fire than that which swept Chicago in 1871. This concern has developed as the result of a series of tenement fires that have burned a number of children to death.

In Chicago slums people are housed seven to a room. In New York an owner of a Harlem tenement gets fined for housing over 200 people in a 70 room warren, that averaged a single bathroom for each 30 tenants. He soaked them \$11.50 a room per week for rent.

Kearney and Trecker say in their ad that the way to get for the people of America what they need is simply: MORE PRODUCTION. They even go on to affirm: "America's industrial output of goods per man hour rises at the rate of 50 per cent every 10 years."

O.K. We have been getting out more production... and yet these figures outline our standard of living. Over 10,000,000 American families have savings on hand of less than \$20.

It takes more than flat production to raise the standard of living. Building night clubs will not save the lives of more children imperilled by fires in rickety tenements. The \$29 billion budgeted for the costs of power politics in the federal budget will provide no bath-tubs—except for the brass. The creation of stunning gowns for

Redeeming the World—With Dollars?

Americans who want to pass honest and intelligent judgment upon President Truman's plan to use wealth and power to halt the spread of Soviet power must not confine their thinking to Greece and Turkey. Although those are the only two countries officially mentioned thus far, a fact recognized by thoughtful people is that the Communist menace will overflow in other directions if it is damned up at the south.

Moreover, it should be perfectly clear that in using the words, "Communist menace," what we have in mind is that communism is a threat to the very existence of the capitalist economy under which the owners of America appear to be determined to function. The degree of Soviet influence will be matched by a corresponding decline of American capitalism. And it is on this proposition that Americans simply must either do what Truman suggests or fundamentally change their own economic processes and social values.

Regardless of the fact that apostles of "free enterprise" scored a victory in the recent election and have forced the abandonment of practically all wartime economic controls, it will only require another wave of unemployment to force new and more drastic controls upon the people. And that depression will be hastened by the undisputed swing of communism over Europe and Asia.

What Mr. Truman is proposing is that American dollars and American power be used to redeem the capitalist economy from a sinister menace. When we make this analysis we are not approving the Truman program. What we are saying is that it MUST become the nation's program if the economy of capitalist America is going to be able to do business much longer.

The World can't exist in peace when it is half collective and half individualistic. Russia success is going to mean that we, too, will have to collectivize. And who can be sure that it will not be collectivization of a type quite similar to that adopted by other nations who set out to preserve an outworn profit system from the spread of a new idea?—Reading Labor Advocate.

Paints Shocking Picture of Our Schools

The New York "Times" has made a survey of American schools. The findings are not encouraging.

"Thousands of one, two or three-room schools, found in every section of the country, are operating on standards that hardly would be acceptable to the most backward nations of the world."

The kind of education a child will get depends on where he is born. New York each year spends \$4,100 on each classroom unit. That means competent teachers and proper equipment. Mississippi, at the bottom of the list, spends \$400 a year—incompetent teachers and practically no equipment.

Three million of our adults have never attended any kind of school.

Ten million of our adults have so little schooling they are virtually illiterate.

And this is the worst of all: Half of the brightest and most talented youth of the nation leaves school prematurely.

What are we to do about it? Some say Uncle Sam must help, but Uncle Sam has the largest debt and the biggest budget in the history of mankind.

How can New York spend ten times as much as Mississippi? Some will say, "Mississippi is a poor state." That is not true. Mississippi is one of the rich states, but the landowners and others don't want to pay taxes for schools. Their children can be taken care of in private schools and colleges.

Whatever the correct answer, this is another of those appalling problems confronting "the strongest and richest nation in the world."

—Labor.

debutantes will not keep children's feet dry, and prevent the scourges of rheumatic fever.

Out of 60 million people plugging away at something to get their bread and butter, over half are engaged in the overhead of "administering" the productive workers and their products. Of the produc-

tive workers an as yet undetermined, but very large fraction, are doing work that it makes no sense to do. A considerable portion of the rest are working at something useful but with improper equipment and with inefficient plant lay-out.—Industrial Worker.

This Man Can Fix the World Up

